

การศึกษาเชิงประจักษ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายใน
และคุณภาพกำไร กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้น
แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO)

โดย

นางสาวชุติมณฑน์ หาญฤทธิเจริญ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษาเชิงประจักษ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายใน
และคุณภาพกำไร กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้น
แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO)

โดย

นางสาวชุติมณฑน์ หาญฤทธิเจริญ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

AN EMPIRICAL RESEARCH ON THE RELATIONSHIP BETWEEN
INTERNAL CONTROL AND EARNINGS QUALITY
OF INITIAL PUBLIC OFFERING (IPO) FIRMS

BY

MISS CHUTIMON HANRITTICHAROEN

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ACCOUNTING

INTEGRATIVE BUSINESS ACCOUNTING

FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2015

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวชุติมณฑน์ หาญฤทธิเจริญ

เรื่อง

การศึกษาเชิงประจักษ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายใน
และคุณภาพกำไร กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้น
แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO)

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

เมื่อ วันที่..... 30 ส.ย. 2559

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนวิกา ผดุงสิทธิ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา อิศระวราวิช)

คณบดี

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ โรจนกิจจอันวย)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การศึกษาเชิงประจักษ์ของความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไร กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวชุติมณฑน์ หาญฤทธิเจริญ
ชื่อปริญญา	บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา อิศระวรวานิช
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหลักทรัพย์แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) ระหว่างปี 2553 – 2557 รวมทั้งสิ้น 75 บริษัท ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมภายในมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไร กล่าวคือ บริษัทที่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กรจะมีรายการคงค้างเกินปกติที่มากกว่า แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการกับรายการคงค้างเกินปกติ นอกจากนี้ผู้วิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับความมีเสถียรภาพของกำไร โดยงานวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในกับคุณภาพของกำไรในเชิงประจักษ์เป็นครั้งแรกของประเทศไทยซึ่งจะทำให้เห็นประโยชน์ของการควบคุมภายในที่จะช่วยเพิ่มคุณภาพกำไรของกิจการ

คำสำคัญ: การควบคุมภายใน, คุณภาพกำไร, บริษัท IPO

Independent Study Title	AN EMPIRICAL RESEARCH ON THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNAL CONTROL AND EARNINGS QUALITY OF INITIAL PUBLIC OFFERING (IPO) FIRMS
Author	Miss. Chutimon Hanritticharoen
Degree	Master of Accounting
Department	Integrative Business Accounting
/Faculty/University	Commerce and Accountancy Thammasat University
Independent Study Advisor	Assistant Professor Panya Issarawornrawanich, Ph.D.
Academic Year	2015

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the relation between quality of earnings and internal controls using 75 Initial Public Offering (IPO) firms listed on Stock Exchange of Thailand (SET) and Market for Alternative Investment (mai) during 2010 – 2014. The result shows that internal control is significantly associated with earnings quality in aspect of accruals quality. Further, this relation between weak internal controls and lower accruals quality is driven by weakness that relate to overall company-level controls but no such relation for process-level weaknesses. As for earnings quality in aspect of persistence, the result shows no relation with internal control. This study provides the first empirical evidence which show the benefit of internal control to improve the earnings quality.

Keywords: Internal control, Earnings quality, IPO firms

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องด้วยความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา อิศระวรวาณิช อาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์อิสระ ที่ได้ให้คำแนะนำที่ดี รวมถึงแนวคิดที่เป็นประโยชน์สำหรับปรับปรุงงานวิจัยให้ดียิ่งขึ้น รวมไปถึงขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มนวิภา ผดุงสิทธิ์ ที่ให้เกียรติมาร่วมเป็นกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ พร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทุกท่าน ที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ รวมถึงเพื่อนๆ ในหลักสูตร ควบตรี-โท ทางการบัญชีและบริหารธุรกิจ (IBMP) รุ่นที่ 6 ที่คอยให้ความช่วยเหลือและกำลังใจตลอดการทำวิจัย และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หลักสูตรควบตรี-โท ทางการบัญชีและบริหารธุรกิจ (IBMP) สำหรับความช่วยเหลือด้านการติดต่อประสานงานเรื่องต่างๆ อย่างดีตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยฉบับนี้

นางสาวชุติมณฑน์ หาญฤทธิเจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	3
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน	4
2.1.1 ความหมายของการควบคุมภายใน	4
2.1.2 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน	4
2.1.3 ประเภทของการควบคุมภายใน	7
2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพกำไร	8
2.2.1 ความหมายของคุณภาพกำไร	8
2.2.2 คุณสมบัติของกำไร	9

2.3 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ หุ้น IPO คุณภาพกำไร และการควบคุมภายใน	11
2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมราคาหุ้น IPO	11
2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไรของหุ้น IPO	12
2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในและคุณภาพรายการคงค้าง	13
2.3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในและความมีเสถียรภาพของกำไร	16
2.4 กรอบแนวคิดของงานวิจัย	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินวิจัย	18
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	19
3.3 ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย	20
3.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)	20
3.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)	20
3.4 วิธีดำเนินวิจัย	22
3.4.1 ตัวแบบในการทดสอบสมมติฐานที่ 1	22
3.4.2 ตัวแบบในการทดสอบสมมติฐานที่ 2	24
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	27
4.1 การวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)	27
4.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)	30
4.3 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)	33
4.3.1 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานที่ 1	33
4.3.2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานที่ 2	36

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	38
5.1 สรุปผลการวิจัย	38
5.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย	40
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต	40
รายการอ้างอิง	41
ภาคผนวก	50
ตัวอย่างการควบคุมภายในระดับองค์กรและระดับกระบวนการ	50
ประวัติผู้เขียน	53

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงความหมายของประเภทการควบคุมภายใน	8
3.1 ตารางแสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา	19
4.1 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระ	28
4.2 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรตามและตัวแปรควบคุม	29
4.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในสมมติฐานที่ 1	31
4.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในสมมติฐานที่ 2	32
4.5 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของสมมติฐานที่ 1 และ 2	33
4.6 ผลการศึกษาความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานที่ 1	35
4.7 ผลการศึกษาความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานที่ 2	36
5.1 สรุปผลการวิจัยของสมมติฐานที่ 1 และ 2	40

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย

ในช่วงที่ดัชนีตลาดหลักทรัพย์มีการปรับตัวขึ้น นอกจากราคาหุ้นในตลาดจะมีการปรับตัวสูงขึ้นตามแล้ว ยังมีหุ้นของบริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่เพื่อเสนอขายให้กับประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (Initial Public Offering: IPO) เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยจากข้อมูลในอดีต หุ้น IPO มักมีผลตอบแทนระยะสั้นเฉลี่ยเป็นบวกเสมอ (Ibbotson and Ritter 2004) ดังนั้น เมื่อนักลงทุนสามารถซื้อหุ้น IPO ได้ในราคาจองซื้อ และขายได้ในราคาปิดวันแรกที่หุ้นออกจำหน่ายในตลาดหลักทรัพย์ นักลงทุนจะได้รับผลตอบแทนเป็นบวก (Loughran และ Ritter: 2004) จึงเป็นการดึงดูดให้นักลงทุนหันมาสนใจหุ้นประเภทนี้เป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม การลงทุนในหุ้น IPO จัดว่ามีความเสี่ยงเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นหลักทรัพย์ที่ไม่เคยมีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์มาก่อน ทำให้มีข้อมูลที่น้อย ยากแก่การคาดการณ์หรือประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนจึงควรศึกษาข้อมูลของบริษัทอย่างละเอียดก่อนที่จะตัดสินใจลงทุน

ปัจจุบันประเทศไทยมีบริษัทเป็นจำนวนมากที่ต้องการจดทะเบียนเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์เพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) โดยแรงจูงใจหลักคือบริษัทสามารถระดมทุนได้มาก ด้วยต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าทางเลือกอื่น ส่งผลให้มีความสามารถในการแข่งขันที่มากยิ่งขึ้น ทำให้บริษัทต้องการที่จะขายหุ้นให้ได้ในราคาสูง ดังนั้นเพื่อให้หุ้นมีความน่าสนใจในสายตาของนักลงทุน บริษัทจะแสดงให้นักลงทุนเห็นว่ามีความประกอบกิจการที่ดีและสามารถเติบโตต่อไปได้ในอนาคต ซึ่งเป็นเหตุผลที่นักลงทุนต้องการจะลงทุนในหุ้นนั้น การที่จะทำให้บริษัทแสดงผลประกอบการที่ดีไม่ใช่เรื่องที่ยาก โดยผู้บริหารอาจเลือกใช้นโยบายทางบัญชีในการสนับสนุนการตกแต่งกำไร (Earning management) ในช่วง 1-2 ปี ก่อนเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ เพื่อทำให้งบการเงินแสดงกำไรที่สูงในช่วงก่อนปีที่เสนอขายหุ้นให้ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (Aharony et al., 1993; วัลยา อำนวยเดชา ,2548; อิทธิพล พิริยะนิตติ,2549) ส่งผลให้บริษัทดูดีในสายตาของนักลงทุน และเมื่อหุ้นสามารถเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ได้แล้ว ราคาหุ้นก็จะสามารถเพิ่มสูงขึ้นไปได้อีก

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา บริษัทที่จะเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไป (IPO) มีหลายรายเป็นกิจการครอบครัว ที่เพิ่งจะเริ่มต้นกระบวนการปรับตัวเพื่อเป็นบริษัทมหาชน ซึ่งที่ผ่านมาบริษัทเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นเรื่องระบบการควบคุมภายในที่รัดกุมเพียงพอ การจัดโครงสร้างองค์กร และการแบ่งอำนาจหน้าที่ภายในองค์กรอย่างเหมาะสม รวมทั้งไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่จะนำไปใช้

ประกอบการจัดทำรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) จึงต้องการให้บริษัทที่ทำ IPO ให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องระบบควบคุมภายใน และความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน

โดยบริษัทที่จดทะเบียนเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์เพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) จะต้องเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายในของบริษัทในส่วนผลการตรวจสอบระบบการควบคุมภายในโดยผู้ตรวจสอบภายใน รวมไปถึงข้อสังเกตของผู้สอบบัญชีที่ระบุข้อบกพร่องในการควบคุมภายในของบริษัทในแต่ละด้าน ซึ่งจะทำให้ให้นักลงทุนทราบถึงสภาพแวดล้อมในการควบคุมและการออกแบบระบบการควบคุมภายในเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานรวมถึงโอกาสในการเกิดทุจริตภายในองค์กร ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยในอดีตยังทำให้ทราบว่า บริษัทที่มีการควบคุมภายในที่อ่อนแอจะส่งผลให้ราคาหุ้นปรับตัวลดลง (Beneish et al. 2008; Hammersley, Myers & Shakespeare, 2008) และทำให้ต้นทุนทางการเงินของบริษัทเพิ่มสูงขึ้น (Beneish et al., 2008; Ashbaugh-Skaife et al., 2009; Costello & Wittenberg-Moerman, 2011; Dhaliwal et al., 2011; J. B. Kim et al., 2011) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าข้อมูลการควบคุมภายในสามารถช่วยให้นักลงทุนเห็นถึงพฤติกรรมในการดำเนินงานที่สะท้อนถึงความเชื่อถือได้ของข้อมูลในอดีตที่บริษัทเปิดเผย อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของนักลงทุนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากทั้งหมดที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาข้อมูลการควบคุมภายในของบริษัทที่เสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) โดยศึกษาว่า การควบคุมภายในของบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรของบริษัทเหล่านี้หรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับคุณภาพกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นต่อประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO)

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงประจักษ์ (Empirical Study) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นต่อประชาชนเป็นครั้งแรก (IPO) ในช่วงปี 2553-2557 ในอุตสาหกรรมทุกประเภทยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงิน เนื่องจากธุรกิจประเภทนี้จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของหน่วยงานเฉพาะที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับมีหลักเกณฑ์อื่นๆของการกำกับดูแลและเกณฑ์ในการจัดทำงานการเงินที่แตกต่างออกไป

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาโดยอาศัยแหล่งข้อมูลทุติยภูมิจาก งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงินรายงานประจำปี หนังสือชี้ชวน แบบฟอร์ม 69-1 และข้อมูลจากเว็บไซต์ของกิจการที่ทำการศึกษา โดยข้อมูลทั้งหมดถูกเก็บรวบรวมจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (<http://www.sec.or.th>) และฐานข้อมูล SETSMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (<http://www.setsmart.com>) และ BOL (Business Online)

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1.4.1 ช่วยให้ผู้ลงทุนและผู้ใช้งบการเงินใช้ข้อมูลทางบัญชีประกอบการตัดสินใจลงทุนได้สมเหตุสมผลยิ่งขึ้น

1.4.2 เป็นแนวทางให้ผู้ออกมาตราฐานและผู้กำกับดูแลกิจการนำไปใช้กำหนดกฎเกณฑ์และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินให้สามารถสะท้อนความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น

1.4.3 เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในกับคุณภาพของกำไรและเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยในอนาคตที่สนใจศึกษาในเรื่องนี้สามารถนำงานวิจัยชิ้นนี้ไปใช้อ้างอิงได้

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน

2.1.1 ความหมายของการควบคุมภายใน

การควบคุมภายใน (Internal control) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานซึ่งถูกกำหนดหรือออกแบบไว้โดยคณะกรรมการและผู้บริหารขององค์กร เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าบริษัทจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในด้านการดำเนินงาน การรายงานทางการเงิน และการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ (Integrated Framework, The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission และแนวทางการควบคุมภายในที่ดี, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)

มาตรการใดๆที่ดำเนินการโดยผู้บริหาร คณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดการความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยผู้บริหารเป็นผู้วางแผน จัดการ และสั่งการให้เกิดการปฏิบัติอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าบริษัทจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (IIA, The Institution of Internal Auditors)

2.1.2 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน

เนื่องจากแต่ละธุรกิจมีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดการระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายจะเป็นกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องใช้ดุลยพินิจว่าควรให้องค์กรมีการควบคุมภายในลักษณะใด

องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการควบคุม หมายถึง การกำหนดแนวทางโครงสร้างหรือทิศทางขององค์กรโดยคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง โดยการสร้างลักษณะหรือบรรยากาศการควบคุมภายในองค์กร (Tone at the top) ทั้งนี้สภาพแวดล้อมการควบคุมจัดเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของทุกองค์ประกอบในการควบคุมภายใน ตัวอย่างการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องได้แก่

- การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น จริยธรรม (Code of conduct)
- การกำหนดบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงานทุกคนในองค์กร
- กำหนดโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสมและสายการรายงานที่ชัดเจน
- มีการแบ่งแยกหน้าที่ในส่วนงานที่สำคัญ เพื่อให้เกิดการตรวจสอบและถ่วงดุลกัน

- กำหนดแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้แรงจูงใจหรือรางวัลแก่บุคลากรในองค์กร
- กำหนดแผนงานและกระบวนการสรรหาผู้สืบทอด (Succession Plan) ในตำแหน่งงานที่สำคัญ

องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการในการระบุ วิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยงที่อาจมีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เพื่อนำมาพิจารณา กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ควรมีการพิจารณาปัจจัยเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ตัวอย่างการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องได้แก่

- การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรไว้ชัดเจน เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม
- การกำหนดให้มีกระบวนการระบุและประเมินความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อการทำงานทั้งในระดับองค์กร หน่วยงาน และฝ่ายงาน โดยมีการพิจารณาทั้งโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์และผลกระทบต่อที่อาจเกิดขึ้น
- การกำหนดให้มีการพิจารณาความเสี่ยงอย่างครอบคลุม ทั้งปัจจัยเสี่ยงภายในและภายนอกองค์กร ความเสี่ยงประเภทต่างๆ เช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน ด้านกฎระเบียบข้อบังคับ เป็นต้น
- การกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับความเสี่ยงในระดับสูงและสูงมาก
- กำหนดให้มีการประเมินและรายงานการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและมีผลต่อองค์กรอย่างสม่ำเสมอ

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมควบคุม หมายถึง นโยบาย มาตรการ และวิธีการดำเนินงานต่างๆที่ฝ่ายบริหารนำมาใช้เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลและช่วยในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งนี้ กิจกรรมควบคุมควรมีการดำเนินการในทุกระดับขององค์กร ตัวอย่างการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องได้แก่

- การกำหนดมาตรการควบคุมภายในให้ครอบคลุมแต่ละส่วนงาน มีความชัดเจน และเป็นลายลักษณ์อักษร
- การกำหนดอำนาจอนุมัติและวงเงินอนุมัติของผู้บริหารแต่ละระดับ ซึ่งได้รับอนุมัติจา คณะกรรมการบริษัท
- การกำหนดให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้อนุมัติรายการ การบันทึกบัญชี และการดูแลจัดเก็บทรัพย์สิน
- การกำหนดให้มีการควบคุมภายในที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น การควบคุมแบบ manual และแบบ automated การควบคุมเชิงป้องกันและเชิงติดตาม
- การกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีขององค์กร
- การกำหนดนโยบายการกำกับดูแลบริษัทย่อย บริษัทร่วม และบริษัทที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 4 สารสนเทศและการสื่อสาร สารสนเทศ ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารทางการเงินและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอื่นๆจากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอก โดยผู้บริหารจำเป็นต้องใช้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจและการดำเนินงาน การสื่อสาร เป็นกระบวนการรับและส่งข้อมูลทั้งกับบุคคลหรือหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้เกิดการปฏิบัติหรือดำเนินการต่อไปอย่างเหมาะสม ตัวอย่างในการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยประมวลผลและจัดทำรายงาน เพื่อช่วยให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว
- การจัดชั้นของข้อมูล (Data classification) เพื่อเป็นการกำหนดประเภทของข้อมูลขององค์กรตามระดับของการควบคุมที่มีต่อข้อมูลนั้น
- การกำหนดช่องทางการรับแจ้งข้อมูลการฉ้อฉลหรือทุจริตทั้งจากพนักงานภายในองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร (Whistle blowing)
- การกำหนดกระบวนการและขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

องค์ประกอบที่ 5 การติดตามประเมินผล หมายถึงกระบวนการในการเฝ้าสังเกต สอดส่องดูแล หรือสอบทาน และประเมินคุณภาพผลงาน หรือผลการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมออยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบการควบคุมภายในที่กำหนด มีความเพียงพอ เหมาะสม และทันเวลา รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ ตัวอย่างการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องได้แก่

- การกำหนดกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจ และข้อกำหนดด้านความขัดแย้งทางผลประโยชน์
- การกำหนดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายใน เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในของฝ่ายต่างๆ ภายในองค์กร
- การกำหนดให้มีกระบวนการติดตามความคืบหน้าของข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ
- การกำหนดสายการรายงานของหน่วยงานตรวจสอบให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อความมีอิสระ

2.1.3 ประเภทการควบคุมภายใน

จากแนวคิดของ Moody's และ Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) ที่แบ่งประเภทข้อบกพร่องในการควบคุมภายในออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level control deficiencies) และ ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level control deficiencies) โดยที่ Doyle et al., (2007) ใช้วิธีการจัดประเภทความบกพร่องของการควบคุมภายในของบริษัท ในลักษณะที่จะไม่เกิดขึ้นร่วมกัน (Mutually exclusive) กล่าวคือ แต่ละบริษัทจะถูกจัดให้มีความบกพร่องในระดับองค์กรหรือระดับกระบวนการเท่านั้น หากบริษัทมีทั้งข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับองค์กรและระดับกระบวนการ บริษัทนั้นจะถูกจัดประเภทให้เป็นบริษัทที่มีความบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level)

จากการศึกษาของ Doyle et al., (2007) ซึ่งพบว่าบริษัทที่มีจุดอ่อนของการควบคุมภายในที่มีสาระสำคัญระดับองค์กร (Company-level control weakness) จะมีระดับความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายการคงค้างมากกว่าจุดอ่อนของการควบคุมภายในที่มีสาระสำคัญระดับกระบวนการ (Process-level internal weakness) เนื่องจากข้อบกพร่องระดับกระบวนการมีลักษณะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับรายการทางบัญชีใดบัญชีหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง ทำให้ข้อบกพร่องนี้สามารถตรวจพบได้ง่ายและไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน แต่สำหรับข้อบกพร่องระดับองค์กรจะเกี่ยวข้องกับรากฐานของปัญหา เช่น สภาพแวดล้อมการควบคุม ซึ่งผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจพบและทำการแก้ไขได้ง่าย

ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการจัดประเภทข้อบกพร่องของการควบคุมภายในของบริษัท IPO ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) บริษัทที่มีข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level) และ (2) บริษัทที่มีข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level)

ตารางที่ 2.1 แสดงความหมายของประเภทการควบคุมภายใน

ระดับการควบคุมภายใน	ความหมาย
การควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level controls)	การควบคุมภายในที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อการควบคุมภายในของทั้งบริษัท โดยคำว่า วงกว้าง (Pervasive) หมายถึง การควบคุมนั้นจะต้องส่งผลกระทบต่อองค์กรโดยรวม มิใช่เพียงแค่กระบวนการในการทำงานใด กระบวนการหนึ่งภายในองค์กรเท่านั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าการควบคุมระดับองค์กรจะถูกจัดตั้งโดยผู้บริหารระดับสูง เช่น การควบคุมด้านจริยธรรมที่จัดตั้งขึ้นโดยผู้บริหารและการควบคุมดังกล่าวได้ถูกเผยแพร่ไปสู่พนักงานในทุกระดับขององค์กร (Top-down)
การควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level controls)	การควบคุมที่เกี่ยวข้องกับรายการใดรายการหนึ่งโดยเฉพาะ โดยทั่วไปแล้วบริษัทจะมีกระบวนการในการดำเนินงานหลัก ได้แก่ การขายและรับชำระหนี้ การซื้อและการจ่ายเงิน สินค้าคงคลัง เป็นต้น โดยการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเหล่านี้จะส่งผลกระทบอย่างจำกัดต่อรายงานทางการเงิน

2.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพกำไร

2.2.1 ความหมายของคุณภาพกำไร

คุณภาพกำไรมีนิยามแตกต่างกันไป แนวคิดของคุณภาพกำไรเกิดจากการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานเพื่อค้นหาว่าหลักทรัพย์ใดมีมูลค่าซื้อขายสูงกว่าหรือต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์นั้น (Intrinsic value) ซึ่งข้อมูลทางการเงินหรือข้อมูลกำไรจะเป็นข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าหลักทรัพย์ใดมีมูลค่าซื้อขายสูงกว่าหรือต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดย O'Glove (1987) เขียนหนังสือเรื่อง Quality of earnings เพื่อแนะนำให้นักลงทุนวิเคราะห์องค์ประกอบของกำไรซึ่งจะช่วยในการประเมินระดับเสถียรภาพของกำไร (Earnings sustainability) ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ได้พยายามเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไรในแง่มุมอื่น เช่น กำไรที่ยั่งยืน (Sustainable earnings) การรับรู้ขาดทุนอย่างทันเวลา (Timely loss recognition) แต่อย่างไรก็ตามนิยามของคุณภาพกำไรก็ยังไม่ชัดเจนนัก ต่อมา Dechow, Ge and Schrand (2010) ได้นิยามคุณภาพกำไรไว้

อย่างชัดเจนว่า คุณภาพกำไรที่สูงกว่าย่อมให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสำคัญของผลการดำเนินงานของบริษัทได้มากกว่า ซึ่งข้อมูลนั้นเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจด้วย ลักษณะสำคัญของนิยามคุณภาพกำไร 3 ข้อ ได้แก่

1. คุณภาพกำไรขึ้นอยู่กับความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูล จะสามารถบอกได้ว่ากำไรมีคุณภาพหรือไม่ภายใต้รูปแบบการตัดสินใจหนึ่งๆเท่านั้น ดังนั้นคุณภาพกำไรเพียงอย่างเดียวจึงไม่มีความหมาย

2. คุณภาพของตัวเลขกำไรที่รายงานขึ้นอยู่กับว่าตัวเลขกำไรดังกล่าวให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านการเงินของบริษัทหรือไม่

3. คุณภาพกำไรจะถูกกำหนดจากทั้งความเกี่ยวข้องของผลการดำเนินงานด้านการเงินต่อการตัดสินใจและความสามารถของระบบบัญชีที่จะใช้วัดผลการดำเนินงาน

คุณภาพกำไรไม่ได้มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจด้านการประเมินมูลค่าหุ้นเท่านั้น คุณภาพกำไรยังสามารถใช้ในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานด้านการเงินอีกด้วย

2.2.2 คุณสมบัติของกำไร

การวัดคุณภาพกำไรในประเทศไทยยังไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน ส่วนมากจะทำการวัดคุณภาพรายการคงค้างตามการศึกษาในอดีตของต่างประเทศ ซึ่งการศึกษาดังกล่าวเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายในการใช้เป็นตัวแทนสำหรับการอธิบายคุณภาพของกำไร แต่ตัวแทนการวัดคุณภาพกำไรยังมีทางเลือกอื่นๆ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไร โดยศึกษากำไรในแง่คุณสมบัติของกำไร และได้เลือกคุณสมบัติ 2 ด้านของกำไรที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์คุณภาพกำไรของหุ้น IPO มาใช้ในการทดสอบ ได้แก่ รายการคงค้างเกินปกติ (Abnormal accrual) และความมีเสถียรภาพของกำไร (Earnings persistence) รายการคงค้างเกินปกติ (Abnormal accrual): รายการคงค้าง คือรายการที่ถูกบันทึกตามเกณฑ์คงค้างในงวดบัญชีที่เกี่ยวข้อง โดยค่านึงถึงรายได้ที่พึงได้รับและค่าใช้จ่ายที่พึงจ่ายเพื่อให้บริการเงินสะท้อนผลการดำเนินงานสำหรับงวดอย่างเหมาะสมแม้จะยังไม่ได้รับหรือจ่ายเงินสดในงวดบัญชีที่บันทึกรายการก็ตาม ดังนั้นมูลค่ารายการคงค้างรวมคือ ผลต่างระหว่างกำไรและกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน โดยมีงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับการตกแต่งกำไรผ่านการวัดด้วยรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารเป็นจำนวนมาก เช่น งานวิจัยของ DeAngelo (1986) Jones (1991) Dechow et al. (1995) Dechow and Dichev (2002) และ McNichols (2002) โดยในจากงานวิจัยเหล่านี้ทำให้ได้ตัวแบบสำหรับการวัดรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารหลากหลายตัวแบบ ทั้งนี้ ตัวแบบที่ได้รับความนิยมสูงสุด คือ Modified Jones Model ซึ่งวัดรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจ

ของผู้บริหาร โดยการนำรายการคงค้างรวมหักออกด้วยรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ โดยมีตัวแบบดังนี้

$$\frac{NDA_t}{A_t} = \beta_0 + \beta_1 \frac{(\Delta Rev_t - \Delta Rec_t)}{A_t} + \beta_2 \frac{PPE_t}{A_t}$$

โดยที่	NDA_t	คือ รายการคงค้างที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจในช่วงที่ t
	ΔRev_t	คือ การเปลี่ยนแปลงรายได้ของบริษัทในช่วงที่ t เทียบกับช่วงที่ t-1
	ΔRec_t	คือ การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าของบริษัทในช่วงที่ t เทียบกับช่วงที่ t-1
	PPE_t	คือ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของบริษัทในช่วงที่ t
	A_t	คือ สินทรัพย์รวมของบริษัทในช่วงที่ t

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาที่ความสามารถในการพยากรณ์จะพบว่า ตัวแบบของ McNichols มีความสามารถในการพยากรณ์สูงกว่าตัวแบบ Modified Jones โดยตัวแบบของ McNichols มีรูปแบบดังนี้

$$\frac{TCA_t}{A_t} = \beta_0 + \beta_1 \frac{CFO_{t-1}}{A_t} + \beta_2 \frac{CFO_t}{A_t} + \beta_3 \frac{CFO_{t+1}}{A_t} + \beta_4 \frac{\Delta Rev_t}{A_t} + \beta_5 \frac{PPE_t}{A_t} + \varepsilon_t$$

โดยที่	TCA_t	คือ รายการคงค้างหมุนเวียนรวมในช่วงที่ t ซึ่งคำนวณจาก Δ สินทรัพย์หมุนเวียน - Δ หนี้สินหมุนเวียน - Δ เงินสด + Δ หนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระในปี
	$CFO_{t-1,t,t+1}$	คือ กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน ณ ช่วงที่ t-1, t และ t+1 ตามลำดับ
	ΔRev_t	คือ การเปลี่ยนแปลงรายได้ของบริษัทในช่วงที่ t เทียบกับช่วงที่ t-1
	PPE_t	คือ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของบริษัทในช่วงที่ t

A_t คือ สินทรัพย์รวมของบริษัทในงวดที่ t

ε_t คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของสมการถดถอยในงวดที่ t

จากตัวแบบของ McNichols จะทำการวัดรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยพิจารณาจาก ค่าความคลาดเคลื่อนของสมการถดถอย ซึ่งเป็นค่าที่เกิดจากการนำรายการคงค้างรวมหักออกด้วยรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ นั่นคือ รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร

ความมีเสถียรภาพของกำไร (Earnings persistence): บริษัทที่กำไรมีเสถียรภาพมากกว่า จะมีความยั่งยืนของกำไรและกระแสเงินสดมากกว่าซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประเมินมูลค่าหุ้นด้วยวิธี Discounted Cash Flow โดย Sloan (1996) ได้ศึกษาความมีเสถียรภาพของกำไรโดยแยกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ กระแสเงินสดในกำไร และรายการคงค้าง ซึ่งพบว่ากระแสเงินสดในกำไรมีเสถียรภาพมากกว่ารายการคงค้าง อย่างไรก็ตามการนำเสถียรภาพของกำไรมาใช้เป็นตัวแทนของคุณภาพกำไรควรระมัดระวังว่า ความมีเสถียรภาพของกำไรอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลประกอบการของบริษัทเพียงอย่างเดียว แต่ผู้บริหารอาจใช้การตกแต่งกำไรในระยะสั้นเพื่อให้ผลกำไรของบริษัทมีเสถียรภาพ

2.3 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ หุ้น IPO คุณภาพกำไร และการควบคุมภายใน

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมราคาหุ้น IPO

McDonald และ Fisher (1972) ได้ศึกษาพฤติกรรมราคาของหลักทรัพย์ใหม่ที่เสนอขายให้ประชาชนเป็นครั้งแรก พบว่านักลงทุนที่ลงทุนในหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อประชาชนครั้งแรก จะได้รับอัตราผลตอบแทนส่วนเกินสูงมากในสัปดาห์แรกหลังจากที่เสนอขายต่อประชาชน หลังจากนั้นจะค่อยๆปรับตัวตามข่าวสารต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตลาดมีประสิทธิภาพ (Efficient Capital Market) และเมื่อสิ้นปีที่ 1 จะพบว่านักลงทุนจะได้รับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อประชาชนครั้งแรกไม่แตกต่างจากการลงทุนในหลักทรัพย์อื่นๆในตลาดหลักทรัพย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Steven M. Dawson (1987) ที่ทำการทดสอบพฤติกรรมราคาหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อประชาชนครั้งแรก โดยพบว่าอัตราผลตอบแทนส่วนเกินที่เกิดขึ้นในหลักทรัพย์ของประเทศฮ่องกงและสิงคโปร์เท่ากับ ร้อยละ 13.8 และร้อยละ 39.4 ตามลำดับ เมื่อเวลาผ่านไปราคาจะค่อยๆปรับตัวลงและไม่พบอัตราผลตอบแทนส่วนเกินใดที่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญจึงสอดคล้องกับสมมติฐานตลาดที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Capital Market) แต่ในกรณีของประเทศมาเลเซียมีผลตอบแทนแรกเริ่มของหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อประชาชนครั้งแรกสูงถึง

ร้อยละ 166.6 และการซื้อขายของหลักทรัพย์ในตลาดรองมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงไม่ได้สะท้อนถึงควมมีประสิทธิภาพของตลาด

สำหรับประเทศไทย ศิริรัตน์ ชูณหวิจิตร และคณะ (2539) ศึกษาถึงพฤติกรรมระยะยาวจากผลการดำเนินงานของหลักทรัพย์ที่เสนอขายให้แก่สาธารณชนครั้งแรก พบว่าผลตอบแทนจากการดำเนินงานหลังเสนอขายหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อประชาชนครั้งแรกเป็นระยะเวลา 3 ปี เปรียบเทียบกับผลตอบแทนจากการดำเนินงานก่อนที่จะทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนครั้งแรก มีการลดลงของผลตอบแทนจากการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ เสกิตดาว ชื่อวัฒน์ (2536) ยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดราคาเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ กำไรต่อหุ้น ขนาดของสินทรัพย์ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ขนาดการกระจายหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อประชาชนเป็นครั้งแรก และสถานะตลาด โดยตัวแปรที่มีผลต่อการกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อประชาชนครั้งแรกมากที่สุดคือ กำไรต่อหุ้น ซึ่งหลักทรัพย์ที่เสนอขายต่อประชาชนครั้งแรกจะให้อัตราผลตอบแทนแรกเริ่มที่สูงมาก โดยมีอัตราสูงสุดคือร้อยละ 41.50 ต่อเดือน และเมื่อถือหลักทรัพย์จนถึงหนึ่งปีจะลดลงเหลือร้อยละ 5

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไรของหุ้น IPO

Richardson (1998) พบถึงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันระหว่างความไม่สมมาตรของข้อมูลกับระดับการตกแต่งกำไร ซึ่งในกรณีของหุ้น IPO นี้ ความไม่สมมาตรของข้อมูลระหว่างผู้บริหารกับผู้ที่มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะนักลงทุนภายนอกจะยังมีมากขึ้น (Laland and Pyle, 1977) ทำให้ผู้บริหารสามารถใช้โอกาสในการตกแต่งกำไร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Teoh et al., (1998) ที่พบว่ากำไรสุทธิของบริษัทที่ออกหุ้น IPO เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในปีที่ออกหุ้น IPO เมื่อเทียบกับปีถัดมา ดังนั้นกำไรดังกล่าวจึงไม่ใช่กำไรที่ยั่งยืนในอนาคต ซึ่งเป้าหมายหลักของการตกแต่งกำไรของหุ้น IPO คือความต้องการเพิ่มราคาของหุ้น เนื่องจากราคา IPO ที่ยิ่งสูงจะทำให้มีกระแสเงินสดจากการขายหุ้นเพิ่มทุนเข้าบริษัทมากขึ้น และ Neil et al., (1995) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเงินที่ได้จากการจำหน่ายหุ้น IPO กับทางเลือกในการบันทึกบัญชี พบว่าบริษัทจะได้รับเงินค่าหุ้นเพิ่มทุน IPO สูงกว่า เมื่อเลือกวิธีการบันทึกบัญชีในส่วนของค่าเสื่อมราคาและต้นทุนสินค้าคงเหลือแบบเร่งรายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการตกแต่งกำไรของบริษัทที่เสนอขายหุ้นเป็นครั้งแรกแก่สาธารณชนในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น Aharony et al., (1993) และ Friedlan (1994) ที่พบว่าบริษัทที่เสนอขายหุ้นเป็นครั้งแรกแก่สาธารณชนนั้นมักตกแต่งกำไรเพื่อแสดงผลกำไรที่สูงขึ้นในช่วงก่อนจนถึงช่วงแรกของการเสนอขายหุ้นเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ Narktabtee et al., (2000) ศึกษาประเด็นดังกล่าวในกรณีของบริษัทที่เสนอขายหุ้นเป็นครั้งแรกแก่สาธารณชนในประเทศ

ไทย ในช่วงปีพ.ศ. 2534 – 2540 ที่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจและตลาดทุนของประเทศไทยเป็นอย่างมากและได้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับ Aharony et al., (1993) และ Friedlan (1994)

เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ อธิธิพล พิริยะนิตติ (2549) ที่ศึกษาการตกแต่งกำไรในช่วงก่อนจนถึงช่วงแรกของการเสนอขายหุ้นในปี พ.ศ. 2544-2546 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลไทยได้ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ และพบว่า รายการคงค้างปัจจุบันที่เกิดจากการตัดสินใจ (Discretionary current accruals) ของบริษัทที่เสนอขายหุ้นในปีที่เสนอขายหุ้นนั้น มีค่าเป็นบวกและสูงกว่าบริษัทคู่เหมือน แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่เสนอขายหุ้นดังกล่าวตกแต่งกำไรในปีที่เสนอขายหุ้นให้สูงขึ้น และยังพบว่าบริษัทที่เสนอขายหุ้นมีผลการดำเนินงานภายหลังการเสนอขายหุ้นต่ำลงและต่ำกว่าบริษัทคู่เหมือนและขนาดของผลการดำเนินงานที่ต่ำลงนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับระดับของ Discretionary current accruals ในปีที่เสนอขายหุ้น ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า บริษัทที่มี Discretionary current accruals ในปีที่เสนอขายหุ้นอยู่ในระดับที่สูงจะมีผลการดำเนินงานที่ลดต่ำลงมากกว่าบริษัทที่มี Discretionary current accruals ในปีที่เสนอขายหุ้นอยู่ในระดับที่ต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลยา อำนวยเดชา (2548) ที่พบว่าบริษัทมีรายการพึงรับพึงจ่ายที่กำหนดโดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารในปีที่ทำการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกสูงกว่าปีก่อน และหลังเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก โดยผลการดำเนินงานก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันทำให้สามารถอธิบายได้ว่า บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกมีแนวโน้มในการจัดการกำไรก่อนเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกเพื่อให้ผลการดำเนินงานของบริษัทในปีที่เสนอขายหลักทรัพย์ ต่อสาธารณชนครั้งแรกดีและเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุน ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทสามารถขายหลักทรัพย์ได้ในราคาสูง

2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในและคุณภาพรายการคงค้าง

Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) ได้ให้นิยาม การควบคุมภายในด้านการรายงานทางการเงิน (Internal Control over Financial Reporting) ว่าเป็นกระบวนการและนโยบายที่ได้รับการออกแบบและทำให้ดำรงอยู่ โดยผู้บริหารเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผล ต่อความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน และการจัดทำงบการเงินสำหรับผู้ใช้อย่างนอกตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป การควบคุมภายในเกี่ยวกับรายงานทางการเงินหมายถึงกระบวนการและขั้นตอนที่ผู้บริหารจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกงานที่สะท้อนกิจกรรมของบริษัทอย่างถูกต้อง จัดเตรียมงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับผู้ใช้อย่างนอกตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และทำให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่ารายรับและรายจ่ายของบริษัทได้รับการอนุมัติอย่างเหมาะสม รวมถึงป้องกันและตรวจสอบการได้มา การใช้และการตัดรายการสินทรัพย์ของ

บริษัทที่ไม่ได้รับการอนุมัติ ซึ่งรายการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่องบการเงิน จากนิยามข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การควบคุมภายในที่ดีจะส่งผลให้เกิดการรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพ

ในอดีต มีงานวิจัยจำนวนมากแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไร (Doyle, Ge & McVay, 2007b; Bizarro, Boudreaux & Garcia, 2011) โดย Mei Feng (2015) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในการควบคุมภายในที่ดี จะสามารถป้องกันการทุจริตของผู้บริหารและพนักงานในองค์กรได้ ทำให้บริษัทเกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้บริษัทมีเสถียรภาพของกำไรที่มากขึ้น และยังพบว่าบริษัทที่มีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ จะมีการตกแต่งกำไรโดยการใช้จ่ายยิปินิจในการสร้างรายการที่น้อยกว่า ส่งผลให้เกิดการรายงานกำไรที่มีคุณภาพ นอกจากนี้แล้วการควบคุมภายในที่ดีจะทำให้บริษัทจะมีการลงทุนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Dong & Chen, 2011; W.F.Li et al., 2011) และมีอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์และผลกำไร (Earnings Response Coefficient: ERC) ของบริษัทเพิ่มสูงขึ้น

ในขณะที่ Balsam, Jiang and Lu (2014) ศึกษาว่าการให้ผลตอบแทนเป็นหุ้นแก่ผู้บริหารสามารถกระตุ้นให้ผู้บริหารรักษาความมีประสิทธิภาพในการควบคุมภายในได้หรือไม่ ซึ่งจากงานวิจัยในอดีตที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูลข้อบกพร่องในการควบคุมภายในส่งผลให้ราคาหุ้นตกลง (Beneish et al. 2008; Hammersley, Myers & Shakespeare, 2008) และทำให้ต้นทุนทางการเงินเพิ่มสูงขึ้น (Beneish et al., 2008; Ashbaugh-Skaife et al., 2009; Costello & Wittenberg-Moerman, 2011; Dhaliwal et al., 2011; J. B. Kim et al., 2011) จึงทำให้ผู้บริหารมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นกับหุ้นที่ตนเองถืออยู่ ทำให้ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะพัฒนาและรักษาประสิทธิภาพในการควบคุมภายในด้านการรายงานทางการเงิน (Balsam et al., 2014)

ดังนั้น บริษัทที่มีการควบคุมภายในที่อ่อนแอจะสะท้อนให้นักลงทุนได้รับทราบผ่านข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน (Internal control weakness) ทำให้นักลงทุนของบริษัทดังกล่าวมักต้องการอัตราผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นเพื่อชดเชยความเสี่ยงของบริษัท (Risk premium) (Wilfert IV, 2005; Beneish, Billings & Hodder, 2008) ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริหารอาจใช้ประโยชน์จากความไม่เท่าเทียมกันด้านข้อมูล (Asymmetry of information) ของการควบคุมภายใน นำไปสู่การขายหลักทรัพย์โดยใช้ข้อมูลภายใน เพื่อหาผลประโยชน์ (Skaife, Veenman & Wangerin, 2013) ส่งผลให้เกิดการลงทุนที่ไม่มีประสิทธิภาพ (M. Cheng, Dhaliwal & Zhang, 2013) นอกจากนี้แล้ว ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในจะส่งผลให้บริษัทขาดความน่าเชื่อถือด้านความสามารถในการชำระหนี้สินตามเงื่อนไขทางการเงิน (Costello & Wittenberg-Moerman, 2011) และส่งผลต่อความสามารถในการพยากรณ์กำไรของนักวิเคราะห์ด้วยเช่นกัน (Clinton, Pinello & Skaife, 2014)

สำหรับการศึกษาของ Feng, Li, McVay and Skaife (2015) พบว่าจุดอ่อนของการควบคุมภายในที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสินค้าคงเหลือจะส่งผลกระทบต่ออัตราการหมุนเวียนสินค้าคงเหลือและมีโอกาสสูงที่สินค้าจะเกิดการด้อยค่า โดยภายหลังที่บริษัทมีการแก้ไขจุดอ่อนของการควบคุมภายในดังกล่าวแล้ว บริษัทมีอัตราการหมุนเวียนของสินค้า รายได้ กำไรขั้นต้น และกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ยิ่งไปกว่านั้น Myllymaki (2014) พบว่าการเปิดเผยข้อมูลจุดอ่อนที่มีสาระสำคัญภายใต้มาตรา 404 ของ Sarbanes-Oxley Act สามารถใช้ในการพยากรณ์คุณภาพของรายงานทางการเงินในอนาคตได้ กล่าวคือ บริษัทที่มีการรายงานจุดอ่อนของการควบคุมภายในที่มีสาระสำคัญ มีความน่าจะเป็นสูงที่จะต้องแก้ไขงบการเงิน โดยที่ข้อผิดพลาดของรายงานทางการเงินเกิดขึ้นจากการที่บริษัทไม่ทราบถึงปัญหาการควบคุมภายในที่ส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างภายในองค์กร สอดคล้องกับการศึกษาของ Bizarro et al., (2011) ที่พบว่าขนาดของผลกระทบและความถี่ในการรายงานจุดอ่อนของการควบคุมภายในที่มีสาระสำคัญจะส่งผลกระทบต่อโอกาสที่บริษัทจะต้องแก้ไขข้อมูลในงบการเงิน

นอกจากนี้ Doyle et al., (2007) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมในการควบคุมภายในที่อ่อนแอจะทำให้บริษัทมีการควบคุมภายในที่ไม่มีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดคุณภาพรายการคงค้างที่ต่ำอันเนื่องมาจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ (1) ข้อผิดพลาดของรายการคงค้างจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการบริหารกำไรในหลายๆสถานการณ์ เช่น ก่อนการเสนอขายหุ้น เป็นต้น (e.g., Rangan 1998; Teoh et al. 1998) และ (2) ข้อผิดพลาดของรายการคงค้างที่ไม่ได้เกิดจากความตั้งใจ อันเนื่องมาจากความไม่แน่นอน ความยากต่อการประมาณการสืบเนื่องจากลักษณะเฉพาะของแต่ละธุรกิจที่ต่างกัน ดังนั้น ระบบการควบคุมภายในที่อ่อนแอ เช่น สภาพแวดล้อมการควบคุมที่ไม่เหมาะสม ขาดการแบ่งแยกหน้าที่ ทำให้ผู้บริหารมีอำนาจในการตัดสินใจมากเกินไปเกินกว่าขอบเขตที่ควรจะเป็น เกิดช่องว่างในการป้องกันข้อผิดพลาดในการประมาณการรายการคงค้างที่เกิดจากความตั้งใจของผู้บริหาร และสำหรับข้อผิดพลาดที่บริษัทไม่ได้ตั้งใจ ก็มีโอกาที่จะเกิดขึ้นสูงเช่นกัน เช่น ไม่มีการกระทบยอดรายการอย่างเหมาะสม ขาดการสอบทานงาน เป็นต้น ซึ่งล้วนส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานและขาดความถูกต้องในการประมาณการรายการคงค้าง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเป็นการอ้างอิงจากแนวคิดการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพด้านรายงานทางการเงิน (Internal control over financial reporting) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการควบคุมและทำให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพของรายงานทางการเงินให้มีคุณภาพดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในที่บริษัทได้เปิดเผยจะต้องคำนึงถึงการควบคุมจากภายนอกด้วย ซึ่งเป็นไปได้ว่าผู้สอบบัญชีจะมีการเพิ่มการตรวจสอบเนื้อหาสาระ (Substantive testing) เมื่อตรวจพบข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน ส่งผลให้คุณภาพ

รายการคงค้างเพิ่มขึ้น (Wright 1996) โดย Moody's ซึ่งเป็นบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เสนอว่า ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level) ซึ่งจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับรายการทางบัญชีใดบัญชีหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง ทำให้ข้อบกพร่องนี้สามารถตรวจพบได้ง่ายและไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน และข้อบกพร่องระดับองค์กร (Company-level) ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับรากฐานของปัญหา เช่น สภาพแวดล้อมการควบคุม ซึ่งผู้สอบบัญชีไม่สามารถตรวจพบได้ง่าย ทำให้ผู้วิจัยคาดว่า บริษัท IPO ที่มีข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level) และข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level) จะมีคุณภาพกำไรที่ต่ำ นำมาซึ่งสมมติฐานของงานวิจัยคือ

Hypothesis 1a: บริษัทที่มีข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level weakness) จะมีรายการคงค้างเกินปกติที่สูงกว่า

Hypothesis 1b: บริษัทที่มีข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level weakness) จะมีรายการคงค้างเกินปกติที่สูงกว่า

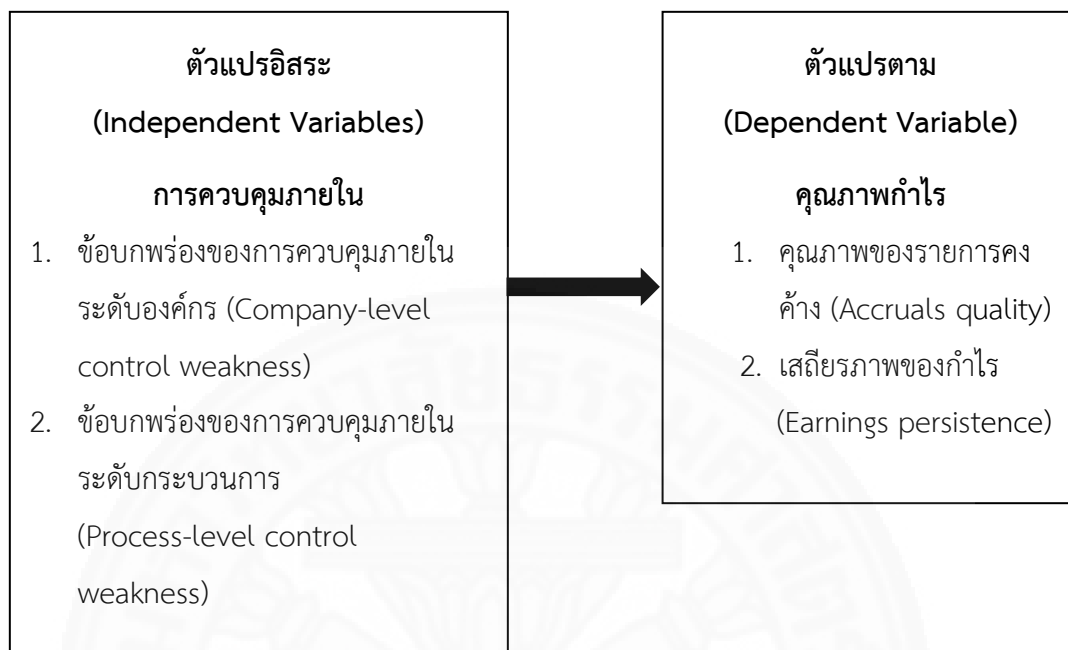
2.3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในและควมมีเสถียรภาพของกำไร

นอกจากรายการคงค้างที่สามารถนำมาใช้ในการวัดคุณภาพกำไรแล้ว Sun (2010) ได้กล่าวว่า ความมีเสถียรภาพของกำไรก็เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่จะช่วยในการลดความเสี่ยงในการประเมินมูลค่าของบริษัท และ Penman and Zhang (2002) เสนอว่าความมีเสถียรภาพของกำไรนั้น เป็นตัวชี้วัดที่ดีของคุณภาพกำไรเนื่องจากคุณภาพกำไรที่สูงจะต้องสามารถพยากรณ์ได้และมีความยั่งยืน สอดคล้องกับการศึกษาของ Mei Feng และ Po-Hsiang (2015) ที่ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมการควบคุมที่ดีจะช่วยในการป้องกันผู้บริหาร รวมถึงพนักงานในการฉวยโอกาสใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและทรัพย์สินของบริษัท และป้องกันการตกแต่งกำไรของผู้บริหาร ทำให้บริษัทมีแนวโน้มที่จะมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ความมีเสถียรภาพของกำไรสูงขึ้น ดังนั้นบริษัทที่มีคุณภาพของการควบคุมภายในที่ดีกว่าจะมีการตกแต่งกำไรโดยการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการน้อยกว่าส่งผลให้กำไรมีเสถียรภาพที่มากยิ่งขึ้น นำมาซึ่งสมมติฐานถัดมา คือ

Hypothesis 2a: บริษัทที่มีข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level weakness) จะมีเสถียรภาพของกำไรที่ต่ำกว่า

Hypothesis 2b: บริษัทที่มีข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level weakness) จะมีเสถียรภาพของกำไรที่ต่ำกว่า

2.4 กรอบแนวคิดงานวิจัย

เนื่องจากรายงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) โดยตัวแปรต้นคือ การควบคุมภายในซึ่งวัดจากการเปิดเผยข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน 2 ประเภท คือ ข้อบกพร่องระดับองค์กร (Company-level weakness) และข้อบกพร่องระดับกระบวนการ (Process-level weakness) จากแบบ 69-1 หรือ แบบ Filing และคุณภาพกำไร ซึ่งเป็นตัวแปรตามนั้น ได้ใช้ตัวแบบของ McNichols (2002) เพื่อวัดคุณภาพของรายการคงค้างและตัวแบบของ Francis et al., (2004) เพื่อวัดความมีเสถียรภาพของกำไร โดยรายละเอียดของตัวแปรตามและตัวแปรควบคุมจะอธิบายรายละเอียดในบทที่ 3

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้จะศึกษาข้อมูลของการควบคุมภายในของบริษัทที่เสนอขายหุ้นต่อประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) ในช่วงระยะเวลารวม 5 ปี ระหว่างปี 2553 ถึง 2557 โดยงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้มาจากข้อมูลที่มีการเปิดเผยโดยบริษัทให้นักลงทุนทราบตามข้อกำหนดของคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และข้อมูลตัวเลขทางการเงินจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (<http://www.set.or.th>) เพื่อนำมาคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการวิจัยตามหัวข้อดังนี้

- 3.1 ประชากรที่ศึกษา
- 3.2 วิธีการเก็บข้อมูล
- 3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลการควบคุมภายในของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดเอ็ม เอ ไอ (mai) ที่มีการจดทะเบียนเสนอขายหุ้นต่อประชาชนครั้งแรก (IPO) ในระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2557 เป็นระยะเวลา 5 ปี รวมทั้งสิ้น 134 บริษัท โดยกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาความสัมพันธ์ไม่รวมถึง บริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน บริษัทที่มีการประกอบธุรกิจโดยมีรายได้จากการถือหุ้นในบริษัทอื่นเป็นหลัก (Holding company) กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ (Property Fund) กองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน (IFF) และ กองทรัสต์เพื่อลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ (REITs) เนื่องจากกลุ่มบริษัทดังกล่าวมีหน่วยงานกำกับดูแลโดยเฉพาะและมีการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างจากธุรกิจโดยทั่วไปทำให้คงเหลือข้อมูลทั้งสิ้น 75 บริษัท

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

	พ.ศ. 2553	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2557	รวม
บริษัท IPO	11	16	24	38	45	134
หัก กองทุน Pfund/ REIT/IFF	4	6	6	10	9	35
หัก กลุ่มสถาบันการเงิน	1	1	1	2	4	9
หัก อื่นๆ เช่น ข้อมูลไม่ครบถ้วน	1	2	6	2	4	15
กลุ่มตัวอย่าง	5	7	11	24	28	75

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยทำการเก็บข้อมูลจากแบบ 69-1 หรือ แบบ Filing สำหรับข้อมูลตัวเลขจากรายงานทางการเงิน และข้อมูลการควบคุมภายในจากส่วนความเห็นเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของผู้สอบบัญชี โดยแบ่งประเภทของข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่สอง เป็น 2 กลุ่ม ตามข้อเสนอของ Moody's และ PCAOB ได้แก่ ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level weakness) และ ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level weakness)

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

มีทั้งสิ้น 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

3.3.1.1 ข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร

3.3.1.2 ข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการ

โดยวัดจากการเปิดเผยข้อมูลข้อบกพร่องของการควบคุมภายในโดยผู้สอบบัญชี
ในปีที่บริษัทยื่นข้อมูลรายงานทางการเงินเพื่อจดทะเบียนเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์

3.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ผู้วิจัยจึงนำคุณสมบัติของกำไรใน 2 ด้าน
มาใช้ในการศึกษา ได้แก่ คุณภาพรายการคงค้างและความมีเสถียรภาพของกำไร

คุณภาพของรายการคงค้าง (Accrual Quality)

ผู้วิจัยใช้ตัวแบบของ McNichols (2002) ซึ่งพัฒนามาจากตัวแบบของ Dechow
และ Dichev (2002) ที่คำนวณหารายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (Non-discretionary
Accruals) ด้วยการประมาณการจากกระแสเงินสดในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยมีแนวคิดว่าการที่
กิจการลงบันทึกรายการ แสดงว่ากิจการคาดหวังว่าจะได้รับหรือจ่ายกระแสเงินสดในอนาคต หรือ
บันทึกเมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสดล่วงหน้า ดังนั้น กระแสเงินสดในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตจึงน่าจะ
สามารถใช้ประมาณรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ (Non-discretionary Accruals) ได้ และ
McNichols (2002) ได้ทำการปรับปรุงเพิ่มเติมตัวแบบโดยการผสมกับแนวคิดของ Jones (1991)
ซึ่งคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของยอดขายที่สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานของบริษัทได้ และที่ดิน
อาคาร และอุปกรณ์ สามารถสะท้อนการตกแต่งกำไรผ่านรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จึงได้เพิ่ม
2 ตัวแปรดังกล่าวเข้ามาในตัวแบบตามสมการดังนี้

$$\frac{TCA_t}{A_t} = \beta_0 + \beta_1 \frac{CFO_{t-1}}{A_t} + \beta_2 \frac{CFO_t}{A_t} + \beta_3 \frac{CFO_{t+1}}{A_t} + \beta_4 \frac{\Delta Rev_t}{A_t} + \beta_5 \frac{PPE_t}{A_t} + \varepsilon_t \dots (1)$$

โดยที่	TCA_t	คือ รายการคงค้างหมุนเวียนรวมในงวดที่ t ซึ่งคำนวณจาก Δ สิ้นทรัพย์หมุนเวียน - Δ หนี้สินหมุนเวียน - Δ เงินสด + Δ หนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระในปีหนึ่งปี
	CFO_t	คือ กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานปีที่ t
	A_t	คือ สินทรัพย์รวมของบริษัทในปีที่ t
	ΔREV_t	คือ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ในปีที่ t เทียบกับปีที่ $t-1$
	PPE_t	คือ มูลค่าที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ของปีที่ t
	ε_t	คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของสมการถดถอยในปีที่ t

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ตามสมการ (1) ผู้วิจัยใช้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) โดยไม่รวมถึงบริษัทที่ถูกเพิกถอน/เข้าข่ายถูกเพิกถอน บริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ บริษัทในกลุ่มธุรกิจธนาคาร เงินทุนและหลักทรัพย์ ประกันชีวิต/ประกันภัย กองทุนอสังหาริมทรัพย์ ในช่วงระหว่างปี 2553-2557 ในแต่ละอุตสาหกรรม ซึ่งจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ตามสมการที่ (1) ทำให้ผู้วิจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ($\beta_0, \beta_1, \beta_2, \beta_3, \beta_4$ และ β_5) ของแต่ละอุตสาหกรรมในแต่ละปี

ถัดมาจึงวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยใช้ตัวอย่างบริษัท IPO ในช่วงระหว่างปี 2553-2557 รวมระยะเวลา 5 ปี และใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ในครั้งแรก ($\beta_0, \beta_1, \beta_2, \beta_3, \beta_4$ และ β_5) มาหาค่าความคลาดเคลื่อน (ε_t) ของแต่ละตัวอย่าง (Firm-Year Observation) ซึ่งจะมีทั้งค่าบวกและลบขึ้นอยู่กับแต่ละตัวอย่าง แล้วจึงนำค่าความคลาดเคลื่อน (ε_t) ของแต่ละตัวอย่าง (Firm-Year Observation) ที่ได้มาใส่ค่าสัมบูรณ์ แล้วนำค่า $|\varepsilon_t|$ ไปแทนในตัวแปร AQ ในสมการ (3) เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน 1

ความมีเสถียรภาพของกำไร (Earnings Persistence)

จากตัวแบบของ Francis et al.,(2004) ในสมการที่ 3 โดย γ_1 แสดงถึงค่าความยั่งยืนของกำไรในแต่ละบริษัทในช่วงระยะเวลา 3 ปีย้อนหลังจากปีที่บริษัททำ IPO

$$\text{Earnings}_{t+1} = \gamma_0 + \gamma_1 \text{Earnings}_t + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (2)$$

โดยที่ $\text{Earnings}_{t,t+1}$ คือ กำไรของบริษัท ในปีที่ t และ t+1
 ε_t คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของสมการถดถอยในปีที่ t

3.4 วิธีดำเนินการวิจัย

3.4.1 ตัวแบบในการทดสอบสมมติฐานที่ 1

$$\text{AQ}_t = \beta_0 + \beta_1 \text{Com_level}_t + \beta_2 \text{Pro_level}_t + \beta_3 \text{ROA} + \beta_4 \text{Salevol}_t + \beta_5 \log A_t + \beta_6 \log \text{CFOvol}_t + \beta_7 \text{OpeCyl}_t + \beta_8 \text{Auditor}_t + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (3)$$

โดยที่ AQ_t คือ ค่าสัมบูรณ์ของค่ารายการคงค้างเกินปกติของแต่ละบริษัทในปีที่ t

Com_level_t คือ เท่ากับ 1 เมื่อบริษัทมีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กรถ้าไม่มีเท่ากับ 0

Pro_level_t คือ เท่ากับ 1 เมื่อบริษัทมีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการถ้าไม่มีเท่ากับ 0

ROA_t คือ ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (กำไรสุทธิหารสินทรัพย์รวมในปีที่ t)

Salevol_t คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้หารสินทรัพย์รวมของปีที่ t-3 ถึง t

A_t คือ ลอการิทึมของสินทรัพย์รวม

CFOvol_t คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานหาร สินทรัพย์รวมของปีที่ t-3 ถึงปีที่ t

$OpeCyl_t$	คือ ลอการิทึมของ $[360/(\text{ยอดขาย/ลูกหนี้}) + [(360)/(\text{ต้นทุนขาย/สินค้าคงเหลือ})]$ ของปีที่ $t-3$ ถึงปีที่ t
$Auditor_t$	คือ ตัวแปรบ่งชี้ จะเท่ากับ 1 เมื่องบการเงินของบริษัท ในปีที่ t ถูกตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) ถ้ามิใช่เท่ากับ 0
t	คือ ปีที่บริษัทยื่นข้อมูลเพื่อจดทะเบียนเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ (IPO)
ε_t	คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของสมการถดถอยในปีที่ t

จากสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ผู้วิจัยจึงคาดการณ์ผลการทดสอบสมมติฐานว่าบริษัทที่มีข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับองค์กร (Com-level) และข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Pro-level) จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างเกินปกติ (AQ) นั่นคือ คาดว่าจะมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย β_1 และ β_2 เป็นบวก

ตัวแปรควบคุม

งานวิจัยในอดีตได้กล่าวถึงลักษณะบางประการของบริษัทที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของรายการคงค้าง ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร ขนาดของบริษัท ความซับซ้อนในการดำเนินธุรกิจ และการเติบโตของบริษัท (Dechow and Dichev, 2002; Doyle et al., 2007b) โดยความผันผวนของรายได้ ($Salevol_t$) และความผันผวนของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ($CFOvol_t$) จะแสดงถึงความผันผวนหรือความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความผิดพลาดในการประมาณการรายการคงค้าง รวมถึงรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน ($OpeCyl_t$) ที่ยาวนานกว่าจะทำให้เกิดความไม่แน่นอนและเกิดการประมาณการรายการคงค้างที่ผิดพลาดได้มากกว่า ซึ่งงานวิจัยของ Doyle et al. (2007b) ได้คำนวณความผันผวนของรายได้ (Sales Volatility) ความผันผวนของกระแสเงินสด (Cash Flow Volatility) และรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน (Operating cycle) เป็นระยะเวลา 7 ปี แต่เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบริษัท IPO ทำให้มีข้อจำกัดด้านข้อมูล ดังนั้นผู้วิจัยจึงคำนวณ $Salevol_t$, $CFOvol_t$ และ $OpeCyl_t$ ย้อนหลังเป็นระยะเวลา 3 ปี

สำหรับขนาดของกิจการ (A_t) Lee and Mande (2003) พบว่าขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) โดยงานวิจัยนี้ใช้ขนาดของกิจการ วัดจากลอการิทึมของสินทรัพย์รวมและตัวแปรอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ROA_t จะทำให้ทราบถึงการใช้สินทรัพย์ของบริษัทว่าเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพหรือไม่ หากผู้บริหารมีการนำเงินไปลงทุนในโครงการที่มีความเสี่ยงสูงจนทำให้เกิดผลประกอบการที่เลวร้าย จะส่งผลกระทบต่อรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหาร นอกจากนี้ Bartov et al. (2001) ยังพบว่าบริษัทที่ได้รับการตรวจสอบจากบริษัทผู้สอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) มักมีรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารที่ต่ำกว่า ($Auditor_t$) โดยใช้ตัวแปรหุ่นเท่ากับ 1 สำหรับบริษัทที่ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) ถ้ามิใช่เท่ากับ 0

3.4.2 ตัวแบบในการทดสอบสมมติฐานที่ 2

$$Pers_t = \gamma_0 + \gamma_1 Com_level_t + \gamma_2 Pro_level_t + \gamma_3 MS_t + \gamma_4 A_t + \gamma_5 GrossAss_t + \gamma_6 PMAT_t + \gamma_7 TOGA_t + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (4)$$

โดยที่	$Pers_t$	คือ ความมีเสถียรภาพของกำไร คำนวณจากตัวแบบของ Francis et al ค่าที่มาก(น้อย) แสดงถึงความมีเสถียรภาพของกำไรที่มาก(น้อย)
	Com_level_t	คือ เท่ากับ 1 เมื่อบริษัทมีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กรถ้าไม่มีเท่ากับ 0
	Pro_level_t	คือ เท่ากับ 1 เมื่อบริษัทมีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการถ้าไม่มีเท่ากับ 0
	MS_t	คือ รายได้ของบริษัทในปีที่ tหาร รายได้รวมของอุตสาหกรรมในปีที่ t
	A_t	คือ ลอการิทึมของสินทรัพย์รวมในปีที่ t
	$GrossAss_t$	คือ การเติบโตของสินทรัพย์ คำนวณจากสินทรัพย์รวมในปีที่ t ลบ สินทรัพย์รวมในปีที่ t-3 หารสินทรัพย์รวมในปีที่ t-3
	$PMAT_t$	คือ ตัวแปรหุ่น จะเท่ากับ 1 เมื่ออัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Profit margin) เปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงข้ามกับอัตรการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Asset turnover) ระหว่างปีที่ t และปีที่ t-1 ถ้ามิใช่เท่ากับ 0

$TOGA_t$ คือ ตัวแปรหุ่น จะเท่ากับ 1 เมื่ออัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Asset turnover) และการเปลี่ยนแปลงของกำไร (Earnings) ระหว่างปีที่ t และปีที่ $t-1$ เป็นบวก แต่การเติบโตของสินทรัพย์ (Growth) เป็นลบ ; หรืออัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Asset turnover) และการเปลี่ยนแปลงของกำไร (Earnings) ระหว่างปีที่ t และปีที่ $t-1$ เป็นลบ แต่การเติบโตของสินทรัพย์ (Growth) เป็นบวก; ถ้ามีใช่เท่ากับ 0

ε_t คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของสมการถดถอยในปีที่ t

จากสมมติฐานที่ 2 ผู้วิจัยจึงคาดการณ์ผลการทดสอบสมมติฐานว่าบริษัทที่มีความบกพร่องของการควบคุมภายในระดับองค์กร (Com-level) และข้อบกพร่องของการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Pro-level) จะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความมีเสถียรภาพของกำไร (Pers) นั่นคือ คาดว่าจะมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย γ_1 และ γ_2 เป็นลบ

ตัวแปรควบคุม

Q. Cheng (2002) กล่าวว่า บริษัทขนาดใหญ่ที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูงมีแนวโน้มที่จะต้องรักษาอัตราผลตอบแทน ซึ่งบริษัทเหล่านี้จะมีอำนาจในการต่อรองและสามารถใช้ประโยชน์ของการประหยัดจากขนาด (Economies of scale) ผู้วิจัยจึงคาดว่าตัวแปร MS_t และ A_t จะมีความสัมพันธ์เป็นบวกกับความมีเสถียรภาพของกำไร ขณะที่ Lev and Thiagarajan (1993) เสนอว่า บริษัทที่มีต้นทุนคงที่ทุนในการดำเนินงานที่มากกว่า (Higher capital intensity) จำเป็นที่จะต้องสร้างรายได้ให้ได้มากเพื่อให้กำไรเป็นบวก เนื่องจากเหตุผลด้านต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ (Operating leverage) ดังนั้นบริษัทที่มีระดับการใช้ต้นทุนคงที่มากจะมีความผันผวนของกำไรมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามบริษัทที่ใช้ต้นทุนคงที่ในการดำเนินงานมากมักจะเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีเสถียรภาพของกำไร (C.Chen,2004; Q. Cheng ,2002)

นอกจากนี้ Penman&Zhang (2002) เสนอว่าหากอัตรากำไรจากการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้ามกับอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์จะทำให้ความมีเสถียรภาพของกำไรลดลง ผู้วิจัยจึงคาดการณ์ว่าตัวแปร $PMAT_t$ จะมีค่าเป็นลบ และ C.Chen (2004) กล่าวว่า หากอัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์และกำไรเพิ่มขึ้น ขณะที่การเติบโตของสินทรัพย์ลดลง แสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานส่งผลให้กำไรของบริษัทมีเสถียรภาพ และหากอัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์และกำไรลดลงขณะที่การเติบโตของสินทรัพย์เพิ่มขึ้น แสดงถึงประสิทธิภาพในการ

ดำเนินงานที่ลดลงส่งผลให้กำไรของบริษัทมีเสถียรภาพในทิศทางที่ลดลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าตัวแปร $TOGA_t$ จะมีค่าเป็นบวก

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

ในการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละตัวแปร โดยในการนำเสนอข้อมูลการศึกษาครั้งนี้จะใช้สถิติเชิงพรรณนาอันประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum)

3.5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) โดยจะเป็นไปตามสมมติฐานเมื่อระดับความมีนัยสำคัญที่ได้น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดคือ 0.1 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 90%

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การดำเนินการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนเป็นครั้งแรก ในระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 ผู้วิจัยไม่ได้รวมที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน บริษัทที่มีการประกอบธุรกิจโดยมีรายได้จากการถือหุ้นในบริษัทอื่นเป็นหลัก (Holding company) รวมทั้งบริษัทที่มีข้อมูลที่ต้องการศึกษาไม่ครบถ้วน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังตัดข้อมูลที่มีความผิดปกติออกจากกลุ่มตัวอย่าง (Outliers) ส่งผลให้ท้ายที่สุดแล้วมีกลุ่มตัวอย่างส่งผลให้ท้ายที่สุดแล้วมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 75 ตัวอย่าง โดยในบทนี้จะบรรยายถึง

4.1 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

4.2 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

4.3 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

4.1 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาพบว่าบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) เป็นบริษัทที่มีเฉพาะข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กรจำนวน 16 บริษัท หรือคิดเป็นร้อยละ 21 บริษัทที่มีเฉพาะข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการจำนวน 19 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 25 บริษัทที่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในทั้ง 2 ประเภท 29 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 39 และบริษัทที่ไม่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในทั้ง 2 ประเภทจำนวน 11 บริษัท หรือร้อยละ 15

ในส่วนของตัวแปรตาม จากตารางที่ 4.2 พบว่าบริษัท IPO ในระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 มีรายการคงค้างเกินปกติ (AQ) ซึ่งคำนวณจากตัวแบบของ McNichol(2002) เฉลี่ยเท่ากับ 0.303 เท่า ความมีเสถียรภาพของกำไร (Pers) ซึ่งคำนวณจากตัวแบบของ Francis et al.,(2004) เฉลี่ยเท่ากับ 0.273 เท่า

ตารางที่ 4.1 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระ

ประเภทของบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO)	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทที่มีเฉพาะข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร	16	21
บริษัทที่มีเฉพาะข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการ	19	25
บริษัทที่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในทั้ง 2 ประเภท	29	39
บริษัทที่ไม่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในทั้ง 2 ประเภท	11	15
รวม	75	100

สำหรับตัวแปรควบคุม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) เฉลี่ยเท่ากับ 0.119 เท่า ระยะเวลาในการดำเนินงาน (OpeCyl) ซึ่งคำนวณจาก Natural Logarithm ของผลรวมของ ระยะเวลาในการเรียกเก็บเงินและระยะเวลาในการขายสินค้า โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.025 นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยของความผันผวนของรายได้ (Salevol) และความผันผวนของกระแสเงินสด (CFOvol) เท่ากับ 0.244 และ 0.132 ตามลำดับ ขนาดของกิจการ (A) ซึ่งคำนวณจาก Natural Logarithm ของสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยสินทรัพย์รวมเท่ากับ 8.79 ส่วนแบ่งการตลาด (MS) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 11.4 และอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (GrossAss) เฉลี่ยเท่ากับ 0.48 เท่าผู้สอบบัญชี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.52 คือร้อยละ 52 ของกิจการที่เสนอขายหุ้นครั้งแรกตรวจสอบโดยสำนักงานสอบบัญชี ขนาดใหญ่ ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของอัตรากำไรจากการดำเนินงานและอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (PMAT) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.400 และ ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ กำไร และการเติบโตของสินทรัพย์ (TOGA) มีค่าเฉลี่ย 0.200

ตารางที่ 4.2 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรตามและตัวแปรควบคุม

ตัวแปรตามและตัวแปรควบคุม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
รายการคงค้างเกินปกติ (AQ)	0.303	0.465
ความมีเสถียรภาพของกำไร (Pers)	0.273	1.297
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)	0.119	0.145
ความผันผวนของรายได้ (Salevol)	0.244	0.244
ขนาดสินทรัพย์ (A)	8.790	0.760
ความผันผวนของกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFOvol)	0.132	0.146
ระยะเวลาในการดำเนินงาน (OpeCyl)	2.025	0.587
ผู้สอบบัญชี (Auditor)	0.520	0.503
ส่วนแบ่งการตลาด (MS)	0.114	0.313
การเติบโตของสินทรัพย์ (GrossAss)	0.482	2.037
ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของอัตรากำไรจากการดำเนินงานและ อัตรากำไรหมุนเวียนของสินทรัพย์ (PMAT)	0.400	0.493
ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของอัตรากำไรหมุนเวียนของสินทรัพย์ กำไร และการเติบโตของสินทรัพย์ (TOGA)	0.200	0.403

4.2 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

จากตาราง 4.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient) ของตัวแปรของสมมติฐานที่ 1 พบว่า รายการคงค้างเกินปกติ (AQ) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร (Com_level) และมีความสัมพันธ์ในทางลบกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับความผันผวนของกระแสเงินสด (CFOvol) และผู้สอบบัญชี (Auditor) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 และมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการดำเนินงาน (OpeCyl) ในทางบวกที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.01 สำหรับตัวแปรข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Pro_level) ความผันผวนของรายได้ (Salevol) ขนาดของสินทรัพย์ (A) ไม่พบความสัมพันธ์กับรายการคงค้างเกินปกติ (AQ)

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Coefficient) ของตัวแปรในสมมติฐานที่ 2 ในตารางที่ 4.4 พบว่าความมีเสถียรภาพของกำไร (Pers) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเติบโตของสินทรัพย์ (GrossAss) และทิศทางการเปลี่ยนแปลงของอัตรากำไรจากการดำเนินงานและอัตรามูลงเวียนของสินทรัพย์ (PMAT) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และไม่พบความสัมพันธ์ของความมีเสถียรภาพของกำไร (Pers) กับข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร (Com_level) และข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Pro_level) รวมถึงส่วนแบ่งการตลาด (MS) ขนาดของสินทรัพย์รวม (A) และทิศทางการเปลี่ยนแปลงของอัตรามูลงเวียนของสินทรัพย์ กำไร และการเติบโตของสินทรัพย์ (TOGA)

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยังไม่ได้พิจารณาถึงผลกระทบของตัวแปรอื่น ดังนั้นการวิจัยจึงต้องวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นแบบพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในสมมติฐานที่ 1 (Pearson Correlation Coefficient)

	AQ	Com_level	Pro_level	ROA	Salevol	A	CFOvol	OpeCyl
Com_level	0.335**							
Pro_level	0.151	0.047						
ROA	-0.231**	-0.200*	-0.216*					
Salevol	0.117	0.005	-0.054	0.467***				
A	0.033	-0.032	0.207*	-0.037	0.066			
CFOvol	0.197*	0.155	0.027	-0.022	0.132	-0.038		
OpeCyl	0.290***	0.016	0.075	-0.136	0.060	0.059	0.312**	
Auditor	-0.213*	-0.102	0.002	-0.110	0.002	0.352**	0.111	0.040

***, **, * Correlation is significant at the 0.01, 0.05, and 0.1 (2-tailed) respectively

ตาราง 4.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในสมมติฐานที่ 2 (Pearson Correlation Coefficient)

	Pers	Com_level	Pro_level	MS	A	GrossAss	PMAT
Com_level	-0.185						
Pro_level	0.052	0.047					
MS	0.117	-0.074	0.162				
A	-0.014	-0.032	0.207	0.009			
GrossAss	-0.236 **	-0.177	-0.222	-0.042	-0.067		
PMAT	-0.230 **	0.133	-0.068	-0.129	0.053	-0.078	
TOGA	-0.147	0.081	0.028	0.195	0.125	0.254 **	-0.136

*, **, *** Correlation is significant at the 0.01, 0.05, and 0.1 (2-tailed) respectively

ตารางที่ 4.5 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของสมมติฐานที่ 1 และ 2

สมมติฐานที่ 1		สมมติฐานที่ 2	
ตัวแปร	VIF	ตัวแปร	VIF
Com_level	1.11	Com_level	1.09
Pro_level	1.11	Pro_level	1.13
ROA	1.50	MS	1.10
Salevol	1.35	A	1.08
Auditor	1.24	GrossAss	1.20
A	1.23	PMAT	1.06
CFOvol	1.20	TOGA	1.20
OpeCyl	1.17		

จากตารางที่ 4.5 พบว่าตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุมในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 และ 2 ไม่มีความสัมพันธ์กันเองเนื่องจากวัดค่าการขยายตัวของความแปรปรวน (Variance Inflation Factor: VIF) มีค่าน้อยกว่า 10

4.3 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานที่ 1

จากตารางที่ 4.6 แสดงถึงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับคุณภาพรายการคงค้าง โดยมีค่าสถิติ Adjusted R^2 เท่ากับ 0.221 ค่าสถิติ P-value 0.001 ผลการศึกษาพบว่า ข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร (Com_level) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างเกินปกติ (AQ) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ บริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) ที่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กรจะมีรายการคงค้างเกินปกติที่สูงกว่า โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Doyle et al., (2007) ที่ได้กล่าวถึงผลกระทบของข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กรว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการประมาณการรายการคงค้าง ทั้งที่เกิดจากความตั้งใจของผู้บริหารและข้อผิดพลาดที่ไม่ได้ตั้งใจตั้งใจ อันเนื่องมาจากความไม่แน่นอน และความยากต่อการประมาณการ

สืบเนื่องจากลักษณะเฉพาะของแต่ละธุรกิจที่ต่างกัน นอกจากแนวคิดการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพด้านรายงานทางการเงิน (Internal control over financial reporting) แล้ว ในการวิเคราะห์ข้อบกพร่องของการควบคุมภายในเมื่อคำนึงถึงปัจจัยภายนอก พบว่าผู้สอบบัญชีของบริษัทจะมีการเพิ่มการตรวจสอบเนื้อหาสาระ (Substantive testing) เมื่อตรวจพบ และแก้ไขข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน ส่งผลให้คุณภาพรายการคงค้างเพิ่มขึ้น (Wright 1996) สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างข้อบกพร่องในการควบคุมภายในในระดับกระบวนการ (Pro_level) กับรายการคงค้างเกินปกติ (AQ)

ในส่วนของตัวแปรควบคุม พบว่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างเกินปกติ (AQ) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า หากบริษัทมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่สูงจะมีรายการคงค้างเกินปกติที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่กล่าวว่า ความสามารถในการทำกำไรที่สะท้อนผ่านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ จะทำให้ทราบว่าบริษัทมีการใช้สินทรัพย์ไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ หากผู้บริหารนำเงินไปลงทุนในโครงการที่มีความเสี่ยงสูงจนทำให้ผลประกอบการแย่งลง จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการใช้ดุลยพินิจในการประมาณการรายการคงค้างของผู้บริหาร

สำหรับความผันผวนของรายได้ (Salevol) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างเกินปกติที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 หากบริษัทมีความผันผวนหรือความไม่แน่นอนของรายได้ที่สูงจะมีรายการคงค้างเกินปกติที่สูงกว่า รวมถึงรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน (OpeCyl) ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างเกินปกติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 นั่นคือการที่บริษัทมีรอบระยะเวลาในการดำเนินงานที่ยาวนานกว่าจะนำมาซึ่งความผิดพลาดในการประมาณการรายการคงค้างได้มากกว่าทำให้มีรายการคงค้างเกินปกติที่สูงกว่า

นอกจากนี้ผู้สอบบัญชี (Auditor) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับรายการคงค้างเกินปกติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ บริษัท IPO ที่ใช้บริการของสำนักงานสอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่ (Big 4) จะมีรายการคงค้างเกินปกติที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bartov et al. (2001) ที่พบว่าบริษัทที่ได้รับการตรวจสอบจากบริษัทผู้สอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) มักมีรายการคงค้างโดยดุลยพินิจของผู้บริหารที่ต่ำกว่า

สำหรับขนาดของบริษัทและความผันผวนของกระแสเงินสด (CFOvol) นั้น ไม่พบความสัมพันธ์กับรายการคงค้างเกินปกติ (AQ) ของบริษัท

ตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานที่ 1 (Multiple Regression Analysis)

$AQ_t = \beta_0 + \beta_1 \text{Com_level}_t + \beta_2 \text{Pro_level}_t + \beta_3 \text{ROA} + \beta_4 \text{Salevol}_t + \beta_5 \log A_t + \beta_6 \log \text{CFOvol}_t + \beta_7 \text{OpeCyl}_t + \beta_8 \text{Auditor}_t + \varepsilon_{it}$			
AQ	Expect Sign	Coefficients	t-Statistic
(Constant)		-0.538	-0.90
Com_level	+	0.222	2.18**
Pro_level	+	0.058	0.55
ROA	-	-0.859	-2.13**
Salevol	+	0.411	1.8*
Log A	+	0.052	0.74
CFOvol	+	0.307	0.86
OpeCyl	+	0.149	1.69*
Auditor	-	-0.233	-2.2**
R ²		0.305	
Adjusted R ²		0.221	
F-value		3.62	
P-value		0.001	

*** Sig = 0.01, ** Sig = 0.05, * Sig = 0.1

ตารางที่ 4.7 ผลการศึกษาความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานที่ 2 (Multiple Regression Analysis)

$Pers_t = \gamma_0 + \gamma_1 Com_level_t + \gamma_2 Pro_level_t + \gamma_3 MS_t + \gamma_4 A_t + \gamma_5 GrossAss_t + \gamma_6 PMAT_t + \gamma_7 TOGA_t + \epsilon_{it}$			
Pers	Expect Sign	Coefficients	t-Statistic
(Constant)		1.048	0.610
Com_level	-	-0.480	-1.580
Pro_level	-	-0.059	-0.190
MS	+	0.369	0.760
A	+	-0.012	-0.060
GrossAss	+	-0.165	-2.130 **
PMAT	-	-0.607	-2.010 **
TOGA	+	-0.365	-0.930
R ²		17.39	
Adjusted R ²		8.76	
F-value		2.01	
P-value		0.066	

*** Sig = 0.01, ** Sig = 0.05, * Sig = 0.1

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานที่ 2

ตารางที่ 4.7 แสดงถึงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในกับความมีเสถียรภาพของกำไร โดยมีค่าสถิติ Adjusted R² เท่ากับ 8.76 ค่าสถิติ P-value เท่ากับ 0.066 ผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร (Com_level) และบริษัทที่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Pro_level) ไม่มีความสัมพันธ์กับความมีเสถียรภาพของกำไร

ในส่วนส่วนตัวแปรควบคุม พบว่าการเติบโตของสินทรัพย์ (GrossAss) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความมีเสถียรภาพของกำไร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ หากบริษัท IPO มีการลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์มากจะมีเสถียรภาพของกำไรที่ต่ำกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทิศทางตรงกันข้ามกับงานวิจัยในอดีต ที่กล่าวไว้ว่าหากบริษัทมีการลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์จะทำให้บริษัทมีแนวโน้มที่จะสามารถได้รับประโยชน์จากการใช้งานสินทรัพย์ที่ได้ลงทุนเพิ่มเพิ่มขึ้นนี้ แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาบริษัท IPO ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ย้อนหลังเป็นระยะเวลา

เพียง 3 ปี ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 แต่งานวิจัยในอดีตได้ที่ทำการศึกษาริชย์ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ทั่วไป จะสามารถนำข้อมูลย้อนหลังได้มากกว่า และ Feng Lin (2015) ทำการศึกษาย้อนหลัง 7 ปี ซึ่ง โดยส่วนใหญ่แล้ว บริษัทที่จะเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ย่อมต้องมีการลงทุนในสินทรัพย์เพิ่มเพื่อแสดงให้ นักลงทุนเห็นถึงโอกาสในการเติบโตของบริษัทในอนาคต ส่งผลให้ในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษาผล ประกอบการของบริษัท 3 ปียังไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนส่วนเพิ่มที่ได้รับจากการลงทุน ในสินทรัพย์ได้

สำหรับทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างอัตรากำไรจากการดำเนินงานและอัตราการ หมุนเวียนของสินทรัพย์ (PMAT) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความมีเสถียรภาพของกำไรที่ระดับ นัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ หากอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงข้ามกับ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ จะส่งผลให้ความมีเสถียรภาพของกำไรลดลง ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ Penman&Zhang (2002) เสนอว่าหากอัตรากำไรจากการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไปใน ทิศทางตรงข้ามกับอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์จะทำให้ความมีเสถียรภาพของกำไรลดลง

ตัวแปรส่วนแบ่งตลาด (MS) ขนาดของสินทรัพย์ (A) และ ทิศทางการ เปลี่ยนแปลงของอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ การเปลี่ยนแปลงของกำไร และการเติบโตของ สินทรัพย์ (TOGA) ไม่พบความสัมพันธ์กับความมีเสถียรภาพของกำไร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การควบคุมภายในด้านการรายงานทางการเงิน (Internal Control over Financial Reporting) เป็น กระบวนการและนโยบายที่ได้รับการออกแบบและทำให้ดำรงอยู่ โดยผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผล ต่อความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน และการจัดทำงบการเงินสำหรับผู้ใช้อย่างนอกตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป หมายรวมถึง กระบวนการและขั้นตอนที่ผู้บริหารจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกรายงานที่สะท้อนกิจกรรมของบริษัทอย่างถูกต้อง จัดเตรียมงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับผู้ใช้อย่างนอกตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และทำให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่ารายรับและรายจ่ายของบริษัทได้รับการอนุมัติอย่างเหมาะสม รวมถึง ป้องกันและตรวจสอบการได้มา การใช้และการตัดรายการสินทรัพย์ของบริษัทที่ไม่ได้รับการอนุมัติ ซึ่งรายการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่องบการเงิน อาจกล่าวได้ว่าการควบคุมภายในที่ดีจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กิจการ ซึ่งมาจากการปฏิบัติงานที่ดี รายงานทางการเงินที่ครบถ้วน ถูกต้อง และการกำกับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างครบถ้วน

งานวิจัยนี้จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนเพื่อเสนอขายหลักทรัพย์แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (mai) ระหว่างปี 2553-2557 รวมทั้งสิ้น 75 ตัวอย่าง ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพกำไร ใน 2 คุณสมบัติ ได้แก่ คุณภาพรายการคงค้างและความมีเสถียรภาพของกำไร พบว่า บริษัท IPO ที่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level control weakness) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรายการคงค้างเกินปกติ (Abnormal Accruals) เนื่องจาก การควบคุมภายในระดับองค์กร จะเป็นการกำหนดแนวทาง โครงสร้างหรือทิศทางขององค์กรโดยคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง โดยการสร้างลักษณะหรือบรรยากาศการควบคุมภายในองค์กร โดยสภาพแวดล้อมการควบคุมนี้ จัดเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของทุกองค์ประกอบในการควบคุมภายใน ดังนั้น หากบริษัทขาดการควบคุมภายในระดับองค์กร จะทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการประมาณการรายการคงค้างนำมาซึ่งคุณภาพรายการคงค้างที่ต่ำกว่า สำหรับบริษัทที่มีข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level control weakness) ไม่พบความสัมพันธ์กับคุณภาพรายการคงค้าง ทั้งนี้เนื่องจากความผิดพลาดที่เกิดขึ้นนี้สามารถตรวจพบได้ง่ายกว่าและสามารถแก้ไข

ได้โดยใช้เวลาไม่นานนัก ทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพรายการคงค้างเหมือนเช่นข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร

สำหรับการศึกษาคุณสมบัติด้านความมีเสถียรภาพของกำไร ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level control weakness) และข้อบกพร่องในการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level control weakness) กับความมีเสถียรภาพของกำไรแต่อย่างไร ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากข้อจำกัดของข้อมูลย้อนหลังของบริษัท IPO ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งบริษัท IPO สามารถเก็บข้อมูลย้อนหลังได้เพียง 3 ปีทำให้การหาค่าความมีเสถียรภาพของกำไร (Pers) อาจไม่เพียงพอที่จะทำให้เห็นความสัมพันธ์กับตัวแปรการควบคุมภายในที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการวิจัยของสมมติฐานที่ 1 และ 2

สมมติฐานที่ 1				สมมติฐานที่ 2			
AQ	Expected sign	Sign	Sig	Pers	Expected sign	Sign	Sig
Com_level	+	+	**	Com_level	-	ไม่พบความสัมพันธ์	
Pro_level	+	ไม่พบความสัมพันธ์		Pro_level	-	ไม่พบความสัมพันธ์	
ROA	-	-	**	MS	+	ไม่พบความสัมพันธ์	
Salevol	+	+	*	A	+	ไม่พบความสัมพันธ์	
A	+	ไม่พบความสัมพันธ์		GrossAss	+	-	**
CFOvol	+	ไม่พบความสัมพันธ์		PMAT	-	-	**
OpeCyl	+	+	*	TOGA	+	ไม่พบความสัมพันธ์	
Auditor	-	-	**				

*** Sig = 0.01, ** Sig = 0.05, * Sig = 0.1

5.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยตั้งใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการควบคุมภายในกับคุณภาพกำไร ซึ่งข้อมูลที่สามารถรวบรวมมาใช้ในการวิเคราะห์จำกัดแต่เพียงบริษัทที่จดทะเบียนเพื่อเสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก (IPO) เท่านั้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษามีจำนวนน้อย นอกจากนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมขององค์กรที่แตกต่างกัน กฎระเบียบและข้อบังคับในการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เท่ากัน ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถนำแนวคิดและวิธีการในการวัดผลการวิจัยของงานวิจัยในต่างประเทศมาใช้ได้ทั้งหมด รวมถึงข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลย้อนหลังซึ่งบริษัท IPO จะมีการเปิดเผยข้อมูลย้อนหลังเพียง 3 ปี ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไม่พบความสัมพันธ์ตามที่คาดการณ์ไว้ในส่วนของความมีเสถียรภาพของกำไร

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

ปัจจุบันการศึกษาเรื่องการควบคุมภายใน นักวิจัยจะมุ่งเน้นใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการทำการวิจัย แต่งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงประจักษ์ทำให้สามารถนำแนวคิดและวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูลไปต่อยอดและศึกษาเพิ่มเติมได้ในอนาคต โดยการศึกษาความสัมพันธ์ของการควบคุมภายใน ในแง่มุมอื่นนอกเหนือจากคุณภาพของกำไร เช่น ราคาหุ้น อัตราส่วนทางการเงิน หรือผลประกอบการของบริษัท เป็นต้น และหากในอนาคต บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ฯ มีข้อบังคับในการเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายใน งานวิจัยชิ้นนี้จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาเชิงประจักษ์ในด้านการควบคุมภายในได้ดียิ่งขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยในต่างประเทศ ที่ภายหลังการบังคับใช้ Sabane –Oxley Act บริษัทที่ถือปฏิบัติจึงต้องเปิดเผยข้อมูลการควบคุมภายใน ทำให้นักวิจัยก็หันมาสนใจศึกษาและพบความสัมพันธ์ของการควบคุมภายใน ในด้านอื่นๆที่เป็นประโยชน์เป็นจำนวนมาก

รายการอ้างอิง

บทความวารสาร

สัจจวัฒน์ จันทร์หอม, และศิลปพร ศรีจันเพชร. (2555). คุณภาพกำไรของบริษัทครอบครัวไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 21, 78-88.

วิทยานิพนธ์

- อิทธิพล พิริยะนันทิ. (2549). หลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการตกแต่งกำไรของบริษัทที่เสนอขายหุ้นเป็นครั้งแรกแก่สาธารณชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
- ศิริรัตน์ ชุณหวิจิตร. (2539). การศึกษาผลการดำเนินงานของหลักทรัพย์เสนอขายให้แก่สาธารณชนครั้งแรก : พฤติกรรมระยะยาวในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
- สเก็ดดาว ซื่อวัฒนะ. (2536). การเสนอขายหลักทรัพย์ใหม่ในตลาดแรกต่อประชาชน : พฤติกรรมการกำหนดราคาและอัตราผลตอบแทน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์
- วัลยา อำนวยเดชา. (2548). การจัดการกำไรของบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรกในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

Articles

- Ali, A., & Zarowin, P. (1992). The role of earnings levels in annual earnings-returns studies. *Journal of Accounting Research*, 30(2), 286–296.
- Altamuro, J., & Beatty, A. (2007). Do internal control reforms improve earnings quality? (Working Paper). The Ohio State University. Retrieved from <http://care-mendoza.nd.edu/assets/>

152374/do_internal_control_reforms_improve_earnings_quality_jennifer_alta_muro.pdf.

- Anctil, R. M., & Chamberlain, S. (2005). Determinants of the time series of earnings and implications for earnings quality. *Contemporary Accounting Research*, 22(3), 483-517.
- Ashbaugh-Skaife, H., Collins, D. W., Kinney Jr., W. R., & LaFond, R. (2009). The effect of SOX internal control deficiencies on firm risk and cost of equity. *Journal of Accounting Research*, 47(1), 1-43.
- Asthana, S. C., & Zhang, Y. (2006). Effect of R&D investments on persistence of abnormal earnings. *Review of Accounting and Finance*, 5(2), 124-139.
- Bedard, J. C., & Graham, L. (2011). Detection and severity classifications of Sarbanes-Oxley Section 404 internal control deficiencies. *The Accounting Review*, 86(3), 825-855.
- Beneish, M. D., Billings, M. B., & Hodder, L. D. (2008). Internal control weaknesses and information uncertainty. *The Accounting Review*, 83(3), 665-703.
- Bizarro, P. A., Boudreaux, C. D., & Garcia, A. (2011). Are companies that report material weaknesses in internal control more likely to restate their financial statements? *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, 15(3), 73-94.
- Chen, C. (2004). Earnings persistence and stock price under- and overreaction (Doctoral dissertation). University of Wisconsin-Madison. Retrieved from http://accounting.uwaterloo.ca/seminars/old_papers/Changling%20Chen_Earnings%20Persistence%20and%20Stock%20Prices.pdf.
- Chen, J. Z., & Shane, P. B. (2014). Changes in cash: Persistence and pricing implications. *Journal of Accounting Research*, 52(3), 599-634.

- Chen, L. H., Folsom, D. M., Paek, W., & Sami, H. (2014). Accounting conservatism, earnings persistence, and pricing multiples on earnings. *Accounting Horizons*, 28(2), 233-260.
- Cheng, G. S. A., Liu, C. S., & Schaefer, T. F. (1996). Earnings permanence and the incremental information content of cash flows from operations. *Journal of Accounting Research*, 34(1), 173-181.
- Cheng, M., Dhaliwal, D., & Zhang, Y. (2013). Does investment efficiency improve after the disclosure of material weaknesses in internal control over financial reporting? *Journal of Accounting and Economics*, 56(1), 1-18.
- Cheng, Q. (2002). Essays on the residual income valuation model (Unpublished Doctoral Dissertation). Madison, WI: University of Wisconsin-Madison.
- Clinton, S. B., Pinello, A. S., & Skaife, H. A. (2014). The implications of ineffective internal control and SOX 404 reporting for financial analysts. *Journal of Accounting and Public Policy*, 33(4), 303-327.
- Cohen, D. A., Dey, A., & Lys, T. Z. (2008). Real and accrual-based earnings management in the pre- and post-Sarbanes-Oxley periods. *The Accounting Review*, 83(3), 757-787.
- Cohen, D. A., & Zarowin, P. (2010). Accrual based and real earnings management activities around seasoned equity offerings. *Journal of Accounting and Economics*, 50(1), 2-19.
- Collins, D. W., & Kothari, S. P. (1989). An analysis of intertemporal and cross-sectional determinants of earnings response coefficients. *Journal of Accounting and Economics*, 11(2/3), 143-181.
- Costello, A. M., & Wittenberg-Moerman, R. (2011). The impact of financial reporting quality on debt contracting: Evidence from internal control weakness reports. *Journal of Accounting Research*, 49(1), 97-136.
- Dechow, P. M., & Dichev, I. D. (2002). The quality of accruals and earnings: The role of accrual estimation errors. *The Accounting Review*, 77 (s-1), 35-59.

- Dechow, P. M., Ge, W., & Schrand, C. (2010). Understanding earnings quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2/3), 344-401.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). Detecting earnings management. *The Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- Dhaliwal, D., Hogan, C., Trezevant, R., & Wilkins, M. (2011). Internal control disclosures, monitoring, and the cost of debt. *The Accounting Review*, 86(4), 1131-1156.
- Dichev, I. D., & Tang, V. W. (2008). Matching and the changing properties of accounting earnings over the last 40 years. *The Accounting Review*, 83(6), 1425-1460.
- Dong, W., & Chen, H. W. (2011). Internal control, accruals quality and earnings response- empirical evidence of Chinese A-share listed companies in 2009. *Auditing Research*, 4, 68-78.
- Doyle, J. T., Ge, W., & McVay, S. (2007a). Determinants of weakness in internal control over financial reporting. *Journal of Accounting and Economics*, 44(1/2), 193-223.
- Doyle, J. T., Ge, W., & McVay, S. (2007b). Accruals quality and internal control over financial reporting. *The Accounting Review*, 82(5), 1141-1170.
- Easton, P. D., & Zmijewski, M. (1989). Cross-sectional variation in the stock market response to accounting earnings announcements. *Journal of Accounting and Economics*, 11(2/3), 117-141.
- Ettredge, M., Li, C., & Sun, L. (2006). The impact of SOX Section 404 internal control quality assessment on audit delay in the SOX era. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 25(2), 1-23.
- Fama, E. F., & French, K. R. (2000). Forecasting profitability and earnings. *The Journal of Business*, 73(2), 161-175.

- Feng, M., Li, C., McVay, S. E., & Skaife, H. (2015). Does ineffective internal control over financial reporting affect a firm's operations? Evidence from firms' inventory management. *The Accounting Review*, 90(2), 529-557.
- Fitch Ratings. (2005). Fitch's approach to evaluating management and auditor assessments of internal control. New York, NY: Fitch.
- Francis, J., LaFond, R., Olsson, P. M., & Schipper, K. (2004). Costs of equity and earnings attributes. *The Accounting Review*, 79(4), 967-1010.
- Francis, J. R., Maydew, E. L., & Sparks, H. C. (1999). The role of big 6 auditors in the credible reporting of accruals. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 18(2), 17-34.
- Frankel, R., & Litov, L. (2009). Earnings persistence. *Journal of Accounting and Economics*, 47(1-2), 182-190.
- Graham, J. R., Harvey, C. R., & Rajgopal, S. (2005). The economic implications of corporate financial reporting. *Journal of Accounting and Economics*, 40(1-3), 3-73.
- Hammersley, J. S., Myers, L. A., & Shakespeare, C. (2008). Market reactions to the disclosure of internal control weaknesses and to the characteristics of those weaknesses under Section 302 of the Sarbanes Oxley Act of 2002. *Review of Accounting Studies*, 13(1), 141-165.
- Ji, X. D., Lu, W., & Qu, W. (2015). Determinants and economic consequences of voluntary disclosure of internal control weaknesses in China. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 11(1), 1-17.
- Kim, J. B., Song, B. Y., & Zhang, L. (2011). Internal control weakness and bank loan contracting: Evidence from SOX Section 404 disclosures. *The Accounting Review*, 86(4), 1157-1188.
- Kim, Y., & Park, M. S. (2005). Pricing of seasoned equity offers and earnings management. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 40(2), 435-463.

- Kim, Y., Park, M. S., & Wier, B. (2012). Is earnings quality associated with corporate social responsibility? *The Accounting Review*, 87(3), 761-796.
- Kormendi, R., & Lipe, R. (1987). Earnings innovations, earnings persistence, and stock returns. *The Journal of Business*, 60(3), 323-345.
- Kothari, S. P., Leone, A. J., & Wasley, C. E. (2005). Performance matched discretionary accrual measures. *Journal of Accounting and Economics*, 39(1), 163-197.
- Krishnan, J. (2005). Audit committee quality and internal control: An empirical analysis. *The Accounting Review*, 80(2), 649-675.
- Lehmann, E., Warning, S., & Weigand, J. (2004). Governance structures, multidimensional efficiency and firm profitability. *Journal of Management and Governance*, 8(3), 279-304.
- Lenard, M. J., Petruska, K. A., Alam, P., & Yu, B. (2013). Internal control weaknesses and evidence of real activities manipulation (Working Paper). Raleigh, NC.: Meredith College.
- Lev, B. (1983). Some economic determinants of time-Series properties of earnings. *Journal of Accounting and Economics*, 5, 31-48.
- Lev, B. (1989). On the usefulness of earnings and earnings research: lessons and directions from two decades of empirical research. *Journal of Accounting Research*, 27, 153-192.
- Lev, B., & Thiagarajan, S. R. (1993). Fundamental information analysis. *Journal of Accounting Research*, 31(2), 190-215.
- Li, C., Sun, L., & Ettredge, M. (2010). Financial executive qualifications, financial executive turnover, and adverse SOX 404 opinions. *Journal of Accounting and Economics*, 50(1), 93-110.
- Lin, F., Wu, C. M, Fang, T. Y., & Wun, J. C. (2014). The relations among accounting conservatism, institutional investors and earnings manipulation. *Economic Modelling*, 37, 164-174.

- United States and Taiwan. *Economic Modelling*, 36, 466-473.
- Lin, M. F., Chin, C. L., & Yang, C. T. (2012). Internal control quality, marketization and analysts earnings forecast behavior: evidence from China securities market. Paper presented at the 2012 Modern Issues on Accounting – Academic Symposium, National Yunlin University of Science and Technology, Taiwan, 25 May. Changhua City, Taiwan: The National Changhua University of Education.
- Lipe, R. (1990). The relation between stock returns and accounting earnings given alternative information. *The Accounting Review*, 65(1), 49-71.
- Miller, M. H., & Modigliani, F. (1966). Some estimates of the cost of capital to the electric utility industry 1954-57. *The American Economic Review*, 56(3), 333-391.
- Moody's Investors Service. (2004). Special comment: section 404 reports on internal control. New York, NY: Moody's Investors Service.
- Myllymäki, E. R. (2014). The persistence in the association between section 404 material weaknesses and financial reporting quality. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 33(1), 93-116.
- Narayanamoorthy, G. (2006). Conservatism and cross-sectional variation in the post-earnings announcement drift. *Journal of Accounting Research*, 44(4), 763-789.
- Nekrasov, A., & Ogneva, M. (2011). Using earnings forecasts to simultaneously estimate firm-specific cost of equity and long-term growth. *Review of Accounting Studies*, 16(3), 414-457.
- Ogneva, M., Subramanyam, K. R., & Raghunandan, K. (2007). Internal control weakness and cost of equity: Evidence from SOX section 404 disclosures. *The Accounting Review*, 82(5), 1255-1297.
- Ohlson, J. A. (1995). Earnings, book value, and dividends in equity valuation. *Contemporary Accounting Research*, 11(2), 661-687.

- Ohlson, J. A. (1999). On transitory earnings. *Review of Accounting Studies*, 4(3), 145-162.
- Penman, S. H., & Zhang, X. J. (2002). Modeling sustainable earnings and P/E Ratios with financial statement analysis (Working paper). Columbia University.
- Ramakrishnan, R. T. S., & Thomas, J. K. (1998). Valuation of permanent, transitory, and price-irrelevant components of reported earnings. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 13(3), 301-336.
- Skaife, H. A., Veenman, D., & Wangerin, D. (2013). Internal control over financial reporting and managerial rent extraction: Evidence from the profitability of insider trading. *Journal of Accounting and Economics*, 55(1), 91-110.
- Sloan, R. G. (1996). Do stock prices fully reflect information in accruals and cash flows about future earnings? *The Accounting Review*, 71(3), 289-315.
- Song, W. W. (2011). The research in developing path and present condition of disclosing internal control information in public companies. *Shandong Economy*, 5, 81-87.
- Sun, Q. (2010). A review of literature on earnings persistence and its implications. *Journal of Xiamen University*, 1, 30-37.
- Taylor, G. K., & Xu, R. Z. (2010). Consequences of real earnings management on subsequent operating performance. *Research in Accounting Regulation*, 22(2),
- Wang, Z. (2014). Measuring investors' assessment of earnings persistence: do investors see through smoothed earnings? *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 42(4), 691-708.
- Xie, H. (2001). The mispricing of abnormal accruals. *The Accounting Review*, 76(3), 357-373.
- Zhang, Y., Zhou, J., & Zhou, N. (2007). Audit committee quality, auditor independence, and internal control weaknesses. *Journal of Accounting and Public Policy*, 26(3), 300-327.

Zhang, Z. P., & Fu, G. X. (2012). Internal control and earnings persistence. Paper presented at the 2012 International Conference on Information Management, Innovation Management and Industrial Engineering (ICIII), 20-21 October, Sanya, China (pp.150 – 153). doi: 10.1109/ICIII.2012.6339942.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงตัวอย่างการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level controls) และระดับกระบวนการ (Process-level controls)

กิจกรรม	การควบคุมภายในระดับองค์กร	การควบคุมภายในระดับกระบวนการ
การจัดซื้อและจ่ายเงิน	<ul style="list-style-type: none"> ● การกำหนดระเบียบปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อ เช่น ระเบียบการคัดเลือกผู้ขาย เป็นต้น ● การกำหนดขนาดวงเงินการจัดซื้อและอำนาจของผู้บริหารในแต่ละระดับในการจัดซื้อและจ่ายเงิน ● การแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างการจัดซื้อ การรับรอง และการจ่ายเงินค่าซื้อของ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อสอบทานเอกสารการคัดเลือกผู้ขายและทำการอนุมัติผู้ขายรายใหม่ก่อนการทำรายการสั่งซื้อ ● อำนาจอนุมัติการสั่งซื้อสินค้าได้ถูกกำหนดไว้ในระบบ โดยรายการสั่งซื้อจะถูกผ่านระบบไปยังผู้บริหารที่มีอำนาจอนุมัติตามวงเงินที่สั่งซื้อโดยอัตโนมัติ ● พนักงานบัญชีตรวจสอบใบกำกับภาษี/ใบแจ้งหนี้ กับการลงนามรับสินค้าใบส่งของ และใบสั่งซื้อ ก่อนการบันทึกบัญชีตั้งหนี้ ● ก่อนการอนุมัติการจ่ายเงิน ผู้มีอำนาจตรวจสอบเอกสารประกอบการจ่ายเงิน เช่น ใบแจ้งหนี้จากผู้ขาย เป็นต้น ก่อนลงนามส่งจ่ายเช็ค

ตารางแสดงตัวอย่างประเด็นการควบคุมภายในระดับองค์กร (Company-level controls)

องค์ประกอบ	ประเด็นที่พบ
การควบคุมภายในองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่ได้จัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมละจรรยาบรรณทางธุรกิจให้ครบถ้วน เช่น ข้อกำหนดที่ห้ามคณะกรรมการและฝ่ายบริหารปฏิบัติตนในลักษณะที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับกิจการ รวมถึงบทลงโทษ เป็นต้น ● บริษัทไม่มีการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรในแต่ละระดับอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงแผนการฝึกอบรมบุคลากรจะมีเฉพาะบุคลากรในระดับผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น
การประเมินความเสี่ยง	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่เป็นรูปธรรม เช่น การระบุความเสี่ยงสำคัญ การประเมินความเสี่ยง การกำหนดมาตรการในการจัดการความเสี่ยง รวมถึงการกำหนดให้มีการติดตามความคืบหน้าของมาตรการจัดการความเสี่ยง เป็นต้น
การควบคุมการปฏิบัติงาน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีนโยบายและระเบียบปฏิบัติงานสำหรับส่วนงานสำคัญอย่างเป็นรูปธรรม เช่น นโยบายและระเบียบปฏิบัติสำหรับการจัดซื้อ ระเบียบปฏิบัติสำหรับการปิดบัญชี นโยบายและระเบียบปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการคลังสินค้าและระเบียบปฏิบัติสำหรับการบริหารเงินสดย่อยและเงินทดรองจ่าย เป็นต้น
ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร ข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่ได้กำหนดช่องทางในการแจ้งเบาะแสและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นทางการ กรณีที่มีผู้ต้องการแจ้งเบาะแสการกระทำผิดหรือทุจริต
ระบบการติดตาม	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่กำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการภายนอก รวมถึงการประเมินผู้ขายอย่างเป็นทางการ

ตารางแสดงตัวอย่างประเด็นการควบคุมภายในระดับกระบวนการ (Process-level controls)

กระบวนการ	ประเด็นที่พบ
ขายและรับชำระหนี้	<ul style="list-style-type: none"> ● ราคาขายสินค้าให้กับลูกค้าตามใบแจ้งหนี้ไม่ตรงกับราคาขายที่ระบุไว้ในสัญญา เนื่องจากพนักงานทำการให้ส่วนลดโดยไม่มีผู้มีอำนาจอนุมัติ ● ราคาขายของสินค้าแต่ละรายการที่แสดงในใบแจ้งหนี้เชื่อมโยงมาจากข้อมูลหลักราคาขายที่กำหนดไว้ในระบบ อย่างไรก็ตาม พนักงานขายสามารถแก้ไขราคาขายโดยตรงในใบแจ้งหนี้ได้ ● ไม่มีการจัดทำเอกสารการอนุมัติเพื่อออกใบเพิ่มหนี้/ลดหนี้ให้กับลูกค้า โดยผู้มีอำนาจ ก่อนที่ฝ่ายบัญชีจะทำใบเพิ่มหนี้/ลดหนี้ ● การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในพนักงานขายทำหน้าที่ในการเก็บเงินค่าส่งสินค้าจากลูกค้า
จัดซื้อและจ่ายเงิน	<ul style="list-style-type: none"> ● บุคคลที่อนุมัติรายการสั่งซื้อไม่สอดคล้องกับอำนาจอนุมัติการสั่งซื้อที่บริษัทกำหนดไว้ ● ไม่มีการเปรียบเทียบราคาและไม่มีใบเสนอราคาจากผู้ขายมาประกอบการอนุมัติรายการสั่งซื้อ ● มีการจ่ายเงินช้าซ้อนสำหรับใบแจ้งหนี้ใบเดียวกัน เนื่องจากระบบไม่มีการป้องกันการตั้งหนี้ซ้ำสำหรับใบแจ้งหนี้เลขที่เดิม และพนักงานไม่มีการประทับตรา “จ่ายแล้ว” ลงบนเอกสารชุดใบแจ้งหนี้ที่จ่ายเงินแล้ว ● ไม่มีการติดตามหาสาเหตุของรายการกระทบยอด (Unreconciled item) ที่เกิดจากการกระทบยอดระหว่างบัญชีเงินฝากธนาคาร (Bank Statement) กับยอดตามที่บันทึกบัญชี
ผลิตและบริหารสินค้าคงเหลือ	<ul style="list-style-type: none"> ● การตรวจนับสินค้าคงเหลือประจำปีไม่ครอบคลุมสินค้าทั้งหมดของบริษัท แต่จะสุ่มนับเป็นบางรายการเท่านั้น / การตรวจนับสินค้าคงเหลือประจำปีทำโดยเจ้าหน้าที่คลังสินค้า / ไม่มีการติดตามหาสาเหตุความแตกต่างของการตรวจนับยอดในบัญชีก่อนปรับปรุง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวชุติมณฑน์ หาญฤทธิเจริญ
วันเดือนปีเกิด	18 กันยายน 2535
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2557: บัณฑิต (การบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

